

Reinout in het betoverde hof

Joan Pluimer

bron

Joan Pluimer, *Reinout in het betoverde hof*. Erven J. Lescaijje, Amsterdam 1697

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/plui001rein01_01/colofon.php

© 2011 dbnl

Copie van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten. Alzo On verтоond is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwborg to Amsterdam, Dat zy Supplianten zedert eenige Jaaren herwaart met hunne goede vrinden hadden gemaakt en ten Tooneele gevoer verscheiden Werken, zo van Treurspeelen, Blyspeelen als Klugten, welke zy lieden nu geerne met den druk gemeen wilden maken: doch gemerkt dat deze Werken door het nadrukken van anderen, veel van hun luister, zo in Taal als Spelkonst zouden komen te verliezen, en alzo zy Supplianten hen berooft zouden zien van hun byzondere oogwit om de Nederduitschen Taal en de Digtkonst voort te zetten, zo vonden zy hen genootzaakt om daar inne te voorzien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanig verzoekende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verleenen Octroy ofte Privilegie, omme alle hunne Werken reeds gemaakt, en de noch in 't ligt te brengen, den tyd van vyftien Jaaren alleen te mogen drukken en verkoopen of doen drukken en verkoopen, met verbod van alle anderen op zeekeren hooge peene daar toe by Ons te stellen, ende voorts in communi forma. Zo is 't dat Wy de Zake en 't Verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wezende ter bede van de Supplianten, uit Onze regte wetenschap, Souveraine magt ende autoriteit dezelve Supplianten gekonzenteert, geaccordeert ende geoctrojjeert hebben, konzenteeren, accordeeren ende octrojieren mitsdezen, dat zy geduurende den tyd van vyftien eerst achtereenvolgende Jaaren de voorsz. Werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyd tot tyd door haar gemaakt ende in 't ligt gebragt zullen werden, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen. Verbiedende daarom allen ende eenen yegelyken dezelve Werken naar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte Exemplaaren, ende een boete van drie hondert guldens daar en boven te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier die de calange doen zal, een darde part voor den Armen ter plaatze daar het cazus voorvallen zal, ende het resteerende darde part voor den Supplianten. Alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen Octrojje alleen willende gratificeren, tot verhoedinge van haare schaade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenige deelen verstaan, den inhoute van dien te authorizeeren ofte te avoueeren, en veel min de zelve onder Onze protektie ende bescherminge eenig meerder kredit, aanzien oft reputatie te geven, nemaar de Supplianten in kas daar in yets onbehoorlyk zoude mogen influeeren, alle het zelve tot haren laste zullen gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Octrojje voor de zelve Werken zullen willen stellen daar van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden zullen weezen het zelve Octrov in 't geheel ende zonder eenige Omissie daar voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn een exemplaar van alle de

voorsz. Werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de bibliotheecq van Onze Univerziteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken. Alles op poene van het effekt van dien te verliezen. Ende ten einde de Supplianten dezen Onzen Conzent en Octroije mogen genieten als naar behooren: Lasten wy allen ende eenen ygelyken die 't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoud van dezen doen, laten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten, en cesserende alle beletten ter contrarie. Gedaan in den Haage onder Onzen grooten Zegele hier aan doen hangen den XIX September in 't Jaar onzes Heeren in Zaligmakers duizent zes hondert vier en tachtig.

G. F A G E L .

Ter Ordonnantie van de Staten

S I M O N van B E A U M O N T .

De tegenwoordige *Regenten* van de *Schouwburg* hebben het echt der bovenstaande Privilegie, voor *Reinout in het Betoverde Hof*, vergund aan de Erfg: van *Jacob Lescailje*.

Den 8 February, 1697.

Vertooners.

ARMIDA.

REINOUT.

DARES, *Knecht van Reinout.*

HYDRAOT, *een Geest.*

FILIDA } *Staatjuffers van Armida.*

THISBE } *Staatjuffers van Armida.*

AURORA.

CUPIDO.

CERES.

BACCHUS.

POLITIONELLE.

POLINOS.

HUBALDUS, } *Vrienden van Reinout.*

KAREL, } *Vrienden van Reinout.*

LUKVROUW.

Vier JAAGERS.

AAP.

ZWYGENDE.

Een BEER.

Een EREMYT.

DANZENDE.

GEVOLGEN van { CERES.

GEVOLGEN van { BACCHUS.

PEDESTAALEN.

JAAGERS.

Een AAP.

HARLEQUINS.

POLITIONELLES.

Een SCARAMOESJE.

Reinout in het betoverde hof.

Eerste bedrijf.

Eerste tooneel.

Verbeeldende een duistere morgenstond, in een Landschap, daar REINOUT en ARMIDA, naar dat ze uit de waagen treden, daar KUPIDO uit vliegt, moeten zitten.

KUPIDO.

Wel aan, gezeegend Paar, deez' plaats is u be schooren
Tot uw vermaak en lust.

ARMIDA.

Myn Hert, myn Uitverkooren
De liefde, hoord gy 't wel? heeft ons deez' plaats bereid.
Hier zullen wy gerust, myn Lief, in veiligheid
Genieten onze min, hier zal ons niemand stooren;
Maar gy moet my getrouw....

REINOUT.

'k Heb u myn trouw gezwooren
Die ik niet breeken zal.

KUPIDO.

Wel aan, ik vlieg voor uit
De plaats bereiden, daar gy uw beminde Bruid
En gy uw Bruidegom, in schaduwen van Elzen,
Lauwrieren en Cypres, vol wellust, zult omhelzen.

ARMIDA.

Wy volgen uw bevel.

KUPIDO.

Daal beide na beneên.
Gelukkig Paar, ik vlieg weêr na myn woonplaats heen.

Kupido vliegt weg; Armida en Reinout daalen met de waagen neêr, en het word dag.

Tweede tooneel.**AURORA verschynd in de Lucht.**

WYk, zwarte duisternis, maak voor de goude stralen
Van Phebus plaats. My lust myn adem hier te haalen.
Hier moet geen droeve nacht versuffen het gemoed;
Terwyl Armida, met haar Reinout, in een gloed
Van onderlinge min weêrzyds elkander zengen,
Zy moeten hier de tyd in wellust overbrengen:
En nu het Aardryk hem een plaats van vreugd bereid,
Geeft hem de Hemel stof tot alle vrolykheid.

Aurora verdwynd.

Derde tooneel.

POLINOS met DARES in de lucht.

DARES, na eenige regels van binnen gesprooken te hebben, word door Polinos neêr gesmeeten.

DARES.

MYn lieve Polinos, ik zal 'er niet om liegen,
Hoor, Maat, ben jy niet moê, ik ben al moê van vliegen.

POLINOS.

Hier moeten wy ook zyn.

DARES.

Zet my dan zagjes neêr.

POLINOS.

Heel zagjes, waarom niet?

DARES.

De droes, daar leg ik weêr.
Dat is heel zagjes. Bloed, de nikker moetje haalen.
Of meend gy dat ik jouw de vracht noch zal betaalen?
Dat mogt de Henker doen. Is dat weêr vallen? bloed,
Myn achterend is aan twee stukken; maar ik moet

Hem danken, dat hy my in 't water niet liet vallen.
 Hy is de beste droes waarachtig noch van allen:
 Ik heb geen reeden dat ik my van hem bek laag;
 Want was 't een booze geest, hy had door heg en haag
 My konnen voeren, en aan flenteren gereeten,
 Of licht my in een hoop kaauw jy ze neergesmeeten.
 Maar, 'k zie daar Filida en Thisbe, dat's een spel,
 Die Hekzen weder hier! wat of 't nou worden zel?
 Ik ben zo bang voor die vervloekte Toveressen.

Vierde tooneel.

FILIDA, THISBE, DARES.

FILIDA.

WAt zegt gy daar van ons?

DARES.

Doorluchtige Prinsessen,

Van u?

FILIDA.

Ja, ja van ons.

DARES.

Ach! niet als eer en deugd.

THISBE.

Dat hebben wy gehoord.

DARES.

Wel hoe! gy zyt myn vreugd;
 En gy zyt myn vermaak; en gy myn Engelinnetje;
 En gy myn Duiveltje, myn marsepyne kinnetje.
 Wat zoete zuiker mond.

THISBE.

Nu, Dares, wat zal 't zyn?

DARES.

Ik voel, nu ik u zie, een zoete minnepyn.

FILIDA.

Hoe! zyt gy dan verliefd?

DARES.

Uw poezelige handen,

Uwe oogjes, als een git, doen my in liefde branden;
 U wensch ik in myn arm; u wensch ik staag by my;
 U heb ik graag in 't oog; u gaeren aan myn zy.
 'k Min u met al myn hart; en u met al myn zinnen:
 Gy zyt het die ik min; u zal ik ook beminnen:
 Vertrouw vry op de min die Dares tot u draagd.
 Ik weet niet of gy 't zyt, maar ik ben zuiver maagd.

THISBE.

Ei, hoor dat bakkes gaan.

DARES.

Wel ja, kan ik het weeten?
 Heb ik myn leeven op een beezemstok gezeeten;
 Of kan ik toveren?

FILIDA.

Waar ziet gy ons voor aan?

DARES.

Voor volk dat heksen kan, en door de schoorsteen gaan.

FILIDA.

Nu is 't genoeg, gy moet de tafel helpen dekken.

DARES

Gy kund door dezen reên my van de dood verwekken.
 Zo kragtig is het woord van tafel, ô gantsch bloed!
 De tafel dekken? kom nu schep ik weder moed
 Ik zal my zelve in het dekken niet vergeeten;
 Want daar men tafels dekt, daar komt gemeenlyk eeten.

THISBE.

Wy zullen u daar na vernoeegen, zyt gerust;
 En gy zult hebben zo veel eeten als u lust.

DARES.

Daar moet ook drinken zyu.

FILIDA.

Gewis men zal 'er drinken.

DARES.

Maar, zeg eens, Juffrouw, zal de tafel weêr verzinken?

THISBE.

Verzinken? ben je mal? kom, Dares, laat ons gaan,
 Gints komt Armida.

DARES.

Geef my elk een hand, vat aan.

Vyfde tooneel.

ARMIDA, REINOUT.

ARMIDA.

'k HEB u, myn tweede Ziel, op myn gevlerkte waagen,
 Door Lucht en Hemelen met zorg en vlyt gedraagen,
 Tot op deez' plaats, gebouwd van wellust en van vreugd.
 Hier is het dat de Min met min ons hart verheugd:
 Hier zullen wy vernoegd eens weeld'rig adem haalen.
 Hier zal ik uwe min met wedermin betaalen.
 Hier zal ik, zonder angst van minnennyd, of haat,
 Myn overwaarde Ziel omhelzen. Ach! hoe slaat
 Uw dringende oogstraal in myn hart verliefde wonden:
 Myn ziel is door de min aan uwe ziel gebonden.

REINOUT.

Myn lieven Engel, ach! wat smaakt myn ziel al vreugd,
 Waar meê zal ik voldoen uw goedheid en uw deugd?
 Uw liefde die gy toond zo minn'lyk?

ARMIDA.

Met beminnen.

REINOUT.

Geloofd gy dan, Mevrouw, dat myn verliefde zinnen
 Ontaarden zouden van haar eer, en eet, en pligt?
 Zoude ik u haaten? neen! veel eer haate ik het licht,
 Dat my zo lieffelyk komt met haar glans bestralen.
 Gy zult my afgeleefd eer zien ten grave daalen,
 Eer ik my zal ont slaan van uw verliefde band.

ARMIDA.

Dat geef de Hemel, Lief, daar op kus ik uw hand.

REINOUT.

En ik u lieve mond. Wat laat gy Nektar slippen,
 Myn Engel, langs het blos van uw koraale lippen.
 O zoete Honingby! wat stort gy 'Ambrozyn,

Wat schiet gy stralen, die de schoonste zonneshyn,
 Op 't midden van den dag, door haare glans verdooven.
 Uw licht gaat 's hemels licht in klaarheid ver te booven.
 Het sneeuw is niet zo blank als uw albaste hand.
 Het flonk'ren van uw oog steekt my het hart aan brand.
 Helaas! helaas!

ARMIDA.

Hoe nu, verwekt die brand dat zuchten?
 Baard u de liefde smert, daar zy my baard genuchten?
 Hoe zal ik dat verstaan?

REINOUT.

O ja! zy baard my smart;
 Maar smart die my verheugd, een smart die ziel en hart,
 Op ieder oogenblik, doet sterven, en herleeven,
 En die my vreugd en druk ontnemen kan en geeven.
 Myn Engel, ach! ik smelt in uwe gloed, hoe blus
 Ik 't branden van myn hart?

ARMIDA.

Myn Reinout, met een kus.

REINOUT.

Dat vriendelyk gekus doet meêr myn boezem blaaken;
 Want zo gy my meêr zengt moet ik uw by zyn staaken.

ARMIDA.

Zyt toch gerust, myn Lief, ik zal met myn gezigt
 Uw geest verkwikken, als het frisse morgenlicht.
 En zo gy in myn arm de geest al kwaam te geven,
 Zal ik uw assen als een Feniks doen herleeven.
 En, om te toonen wat myn konst en min vermag,
 Zal ik beginnen met het opgaan van den dag,
 Hoe zeer dat ik u acht, en u bemin, te toonen.
 Wil my, is 't minder als gy waard zyt, toch verschoonen;
 Door dien de Hemel zelf, na waarde van uw deugd,
 U niet voldoen kan. Ei, myn Lief, zyt toch verheugd,
 En laat geen achterdocht uw vrolykheden stuiten.
 Rust onder dit geboomt'. Wilt, hemelen ontsluiten.
 Daald, wolken, wolken daald, op dat deez' blyde dag,
 Voor myn verkooren Ziel, een hemel strekken mag.

‘k Moet Reinouts oog door kracht van Tovery bestormen:
 ‘De Spookten in een schyn van Hemelgoden vormen,
 ‘Op dat ik door die schyn, verleidende zyn hert,
 ‘Van zyn verliefde ziel volkoomen meester werd.

Zesde tooneel.

BACCHUS en CERES afdaalende in een Wolk, ARMIDA, REINOUT, Gevolgen van Bacchus en Ceres.

Hier word gezongen of gespeeld.

BACCHUS.

GY dienstb're Wolken, die ons voor een snellen waagen
 Gediend hebt, en door 't licht der starren heen gedraagen,
 En na beneên gebragt; wy zyn van u voldaan,
 Dies moogt gy weêr om hoog na 't ryk der Goden gaan;
 En u van deze plaats voor ons gezigt verschuilen,
 Wyl wy den Hemel voor het Aardryk nu verruilen.

ARMIDA.

De Wyngod Bacchus, met de vruchtb're Graangodin,
 Vast hebbende aangezien onze ongeveinsde min,
 Zyn beezig om ons met hun wellust te bejeeg'nen,
 En koomen ons vol vreugd in onze liefde zeeg'nen.

BACCHUS.

O schoone en waarde Vrouw, Armida! die het beeld
 Van Venus voerd op de Aard; terwyl uw schoonheid streeld
 't Afbeeldzel van god Mars, myn wyn zal u vermaaken.
 Wil dan, ô Reinout, voor een tyd het oorlog staaken;
 Maar, wilt gy stryden, stryd met deeze Veldgodin,
 In Venus lustpriêel, een stryd van zoete min.

CERES.

O dapp're Reinout! eer van uw doorluchtige Ouders
 En uw beroemde Stad, die met uw staale schouders
 Het Oorlogsonweêr en zyn buijen hebt gestuit:
 Bedaar, trek voor een tyd de wreede wapens uit.
 Wil op de lippen, van dit schoone Beeld, met roozen
 En lelien bezaaid, uw moeij'lykheên verpoozen;
 Wyl ik met keurlykheid van spyzen, by de wyn

Van Bacchus, aan uw disch zal tegenwoordig zyn.

ARMIDA.

O hooge Godheên! die u zelve gaat verlaagen,
Om onze onwaardigheên gezach en eer te draagen;
Wy blyven u verpligt, en neemen dankbaar aan
Het geene uw mildheid doet, en voor ons heeft gedaan.

CERES.

Wel aan dan, jeugdig Paar, wilt hier in vrolykheden
En onderlinge min, uw zoete tyd besteeden.
Hier is het, Reinout, dat uwe arbeid zal geloond,
En al uwe oorlogsdeugd na waarde zyn gekroond.
Wilt u verlust'gen in deez' weelige landsdouwen,
Die vrouw Natuur en kunst tot uw vermaak liet bouwen.
Rust uw vermoeide leên, nazo veel arbeid,
In de aangenaame vreugd van deze Vriend'lykheid,
Die u te omhelzen tracht in haar bekoorlyke armen.
Zo ziet men de Oorlogsgod om Venus lippen zwarmen,
Die hy met kussen streeld, en vol van minnelust,
Van stryden afgemat, in haare omhelzing rust.

BACCHUS.

Zo ziet men Venus, in een kring van minnestraalen,
De schrikk'lyke Oorlogsgod, met vriend'lykheid onthaalen,
Gelyk men u aanschouwd, ontsteeken in de min.

CERES.

Wel aan, Armida, volg, wy treden voor u in
Na de eetzaal, daar een disch, met uitgekeurde spyzen,
Voor u en Reinout is gereed gemaakt.

ARMIDA.

Wy ryzen,
En volgen, vol van vreugde, en liefde, waar wy treên.
Wie kan 'er doolen, als hy volgd de Godlykheên?

*Dans van twee Gevolgen van Bacchus, en twee van Ceres.
Einde van het Eerste Bedryf.*

Tweede bedrijf.

Eerste tooneel.

Het Tooneel verbeeld een Paleis.

FILIDA, THISBE.

FILIDA.

DE maalyd is gedaan. Armida is gaan rusten,
 Met Reinout; zaagt gy wel hoe minn'lyk zy hem kusten.
 De liefde scheen hen bei ten dryvende oogen uit.
 Armida, opgetooit gelyk een jonge Bruid,
 Schoot op 't verliefd gezicht van Reinout zulke lonkken,
 Dat hy, eer dat hy 't merkte, in liefde was verdronken.
 Zy heeft gemaakt dat hy, in zoete raazerny
 Geslaagen, niet bespeurd al haare tovery,
 Daar in Armida hem zo konstig heeft geweeven.
 Haar konst maakt jeugdig haar schier afgeleefde leeven;
 En die gemaakte schyn van haar bekoorlykheid,
 Heeft Reinout om de tuin met zoet geweld geleid.

THISBE.

Noemt gy dan tovery bedrog en lisligheden?
 Wanneer men, door sieraad en kost'lyk heid, de leeden
 Versierd, en schooner maakt, en dat met diamant
 De boezem is verrykt, dat paerlen hals en hand
 Doen blanker schynen, dat men 't hangend hair doet sieren
 En 't jeugdig hart bekoord, door al die zoete zwieren,
 Is 't daarom tovery? zo zyt gy, Filida,
 Al mede een Toveres. Een schoonheid zonder ga,
 Met wat voor konst verrykt, moet minder schoonheid wyken;
 Dje ryk is, zou die zich niet moogen meêr verryken?
 Een schoonheid mag zich ook met meerder zwier en glans
 Toerusten, om het hart te trekken van de mans.
 Zo zyn dan, na uw reên, die, dien de liefde lessen,
 Om haar sieraaden, in uwe oogen, Toveressen?

Myn lieve Filida, had dit maar waarheids schyn,
Wat zouden 'er op Aarden al Toveressen zyn.

FILIDA.

't Zyn Toveressen, en dat zullen ze ook belyen;
Maar 't zyn natuurelyke en zoete toveryen.
Doch deze to very die vrouw Armida....

Tweede tooneel

THISBE, FILIDA, DARES.

THISBE.

ZAcht,

De Knecht van Reinout komt, die ons, om te eeten, wacht.

DARES.

Wel is het noch geen tyd, Mejuffers, dat wy eeten?
Of is 't genoeg, dat ik door arbeid raak te aan 't z weeten?
Mejonker, en Mevrouw Armida zyn al vol;
En ik loop op dit feest gelyk een klok zo hol.
Myn buik meend dat myn keel geworgd is of gehangen.

FILIDA.

Wy zullen daatelyk de kok doen schootels langen.

DARES.

Wat zyn de schotels, zo zy niet vol eeten zyn?

THISBE.

Ei, zorg niet.

DARES.

Maar daar moet ook by zyn bier en wyn.

THISBE.

Gewis.

DARES.

'k Moet evenwel een kwesty aan u vraagen,
Die ik vergeeten heb; maar, laat ze u niet mishaaen:
Hoe ik hier ben geraakt dat weet ik wel; maar gy,
Hoe komt gy hier? zeg op.

FILIDA.

Wat dunkt u?

DARES.

Tovery
Die is 'er meê gemengd, de beezem, en het smeeren,
Kaboutermannetjes, de haan, de henneveêren,
De dievehanden, hout van galgen, klitzen haar,
Piktoorzen, stookebrand, en zwarte Hyn, niet waar?
Doodsbeenders, Uilen, en meêr and're bruijeryen,
Daar ik niet van en weet.

THISBE.

Uw tong zal u doen lyen.

DARES.

Ei, ei, pardon.

FILIDA.

Ga heen; dat men de tafel stel.

DARES.

Dat zal ik doen: ik vlieg, en kom zo daat'lyk.

FILIDA.

Wel.

Derde tooneel.

FILIDA, THISBE.

FILIDA.

ARMida heeft haar vreugd met Reinout, en daar teegen
Zo laat ons wat vermaak met zyne dienaar pleegen.
Kom gaan wy, 't word hoog tyd, want daar komt Reinout aan,
Die van Armidaas zy, zo 't schynt, is opgestaan,
Om haar geruste slaap niet achteloos te breeken.
Gaan wy na Dares, die van ons diend doorgestreeken.

Vierde tooneel.

REINOUT.

OLiefdens doolhof! daar myn ziel
Schynt in een beek van lust te baaden:
Hoe meêr ik wellust smaak, hoe min 'k my kan verzaaden.
Ik min de kuil daar ik in viel.

'k Omhelze en kus met vreugd de banden die my streng'len.

Ik zoek het licht, 't geen my verblind:

'k Draag minnellyke haat tot die my haat'lyk mind:

'k Aanbid het schoonste schoon der Eng'len.

Wyl 't bitter zich met zoet gaat meng'len,

Dat ziel en ingewand verslind.

Al wat ik zie baard lust en min,

Ik reik van zelfs myn laffe handen

In strikken van yvoor en paarlemoere banden,

Van vrouw Armida, myn Godin.

Myn oorlogsdeugden zyn door liefde al afgestreed.

Myn boezem is de min gewyd.

Wie kan verwinnen in een stryd

Daar 't oor bevochten word door toverreed?

En 't oog door paarlemoere leeden?

Daar zelfs de Mingod min om lyd.

Laat ons dan in dit Dal, vol wellust en vol weelden,

Genieten het geluk 't geen wellust voor ons teelden;

Maar laat ons van deez' min voor al een vaster proef

Genieten, schoon ik haar voor weinig tyd bedroef.

'k Moet zien of zy my zo trouwhartig zal beminnen

Gelyk zy haar gelaat, eer dat ik stel myn zinnen

Onscheidbaar van haar min, 'k ben van haar afgegaan,

En van haar zy heel stil en zachjes opgestaan,

Haar latende in een slaap, waar in zy scheen verslonden.

Zy rust in 't frisse groen.

ARMIDA, van binnen.

O doodelyke wonden!

Verlaat gy my dan zo, myn Reinout?

REINOUT.

Dat 's de stem

Van myn verkooren Ziel.

ARMIDA, van binnen.

Ik ben in doodsche klem.

Waar vlugt gy, Reinout?

REINOUT.

Wel, myn Lief! hoe dus bekreeten?
Wat let myn Engel? spreek, kom hier wat neêr gezeeten.

Vyfde tooneel.

ARMIDA, REINOUT.

ARMIDA.

MYN Reinout, ach!

REINOUT.

Hoe nu, hoe zyt gy dus beschroomd?
Hoe zucht uw boezem zo, myn Waarde?

ARMIDA.

Ik heb gedroomd,
Helaas! een droom daar al myn leeden noch van beeven:
Een droom die my vermoord, helaas!

REINOUT.

Myn tweede Leeven,
Bedaar, 't is maar een droom.

ARMIDA.

Die 'k voor myn oog zie staan.

REINOUT.

En wat hebt gy gedroomd?

ARMIDA.

Dat gy van my woud gaan.
Dat gy, vergeetende myn liefde, woud verlaaten
Deze aangename plaats; want twee van uw soldaaten
U rukten uit myn arm, en met die droeve ruk
Ontwaakte ik straks, en vond myn ziel vervuld met druk,
En toen ik zag dat gy van my waard afgeweeken,
En u niet vond, scheen 't hart my van verdriet te breeken;
Ik dacht, dat gy van my reeds weg gevloeden waard,
Dit maakte my ontsteld, bekommerd, en bezwaard.

REINOUT.

Bedaar, myn Hart.

ARMIDA.

Ik kan niet koomen tot bedaaren.

REINOUT.

Ontsteld u zo een droom, hoe zou u dan bezwaaren
De waarheid?

ARMIDA.

Ach! ik sturf op staande voet de dood.

REINOUT.

Armida, ach! als ik eens overleg hoe groot
De weldaân zyn die gy my dikwils deed verwerven,
Sta ik bedwelmd, en schyn elk oogenblik te sterven;
Als ik bedenck, dat ik zo trouweloos uw trouw
En u verlaaten moet.

ARMIDA.

Verlaaten?

REINOUT.

Ach! Mevrouw,
Indien uw reed'lykheid wil wyslyk overweegen
't Geen my u bidden doet om oorlof, en geneegen
Maakt om van hier te gaan, gy zult my geen gehoor
Ontzeggen, maar met lust myn vlyt zyn tot een spoor:
Myn moed roept my in 't Veld, en heeft my kracht gegeven.
Het is een schand voor my dus zonder eer te leeven.
Myn yver roept my om myn fout te beet'ren, en
't Is tyd, ô schoone Vrouw, dat ik my zelven ken.
't Is tegen mynen dank dat ik myn trouw moet breeken.
Hoe? spreektgy niet?

ARMIDA.

Hoe kan, helaas! hoe kan ik spreken?

REINOUT.

Myn Engel, wel hoe nu? geloofd gy dan myn reên?
Bedaar, ei, 't is maar boert: ik u verlaaten? neen!
Myn liefde was belust om met myn Lief te speelen.
Zoud gy my minnen? en zou ik uw rust ontsteelen?
Dat werde nimmer waar. Schep moed, myn Engelin,
Het leeven zal ik eer begeeven dan uw min.
Neen, neen, Armida, neen! ik zal u niet verlaaten,
'k Was dubbel haatelyk indien ik u zou haaten.

ARMIDA.

O droom!

REINOUT.

Bedaar, myn Lief.

ARMIDA.

Wat valt gy my niet zwaar!

O doodelyk gezigt!

REINOUT.

Dat valsch is.

ARMIDA.

Ach! 't is waar.

REINOUT.

Geloof myn eeden, Lief, ik zal u niet begeeven;

Het is maar boert geweest.

ARMIDA.

'k Begin dan weêr te leven,

Wyl ik, myn Lief, van u niets kwaads vermoeden kan.

REINOUT.

Geloofd gy dan myn woord?

ARMIDA.

O ja.

REINOUT.

Ik bidde u dan,

Droog toch de traanen af van uw bestorven kaaken,

Of zulken water zal my in een vlam doen blaaken,

Die my verzingen zou. Zyt niet bedroefd, myn Hart.

ARMIDA.

Als gy my niet verlaat.

REINOUT.

O neen, verlaat uw smart.

ARMIDA.

Ik zal, en wil my voorts op uwe min vertrouwen.

REINOUT.

En 'k u, myn Engelin, voor myn beminde houwen.

ARMIDA.

Kom na het lusthof toe, alwaar ik met een krans

Uw hoofd zal kroonen.

REINOUT.

Ik aanbidden uwe glans.

Zesde tooneel.

DARES, alleen.

WEI dat is hier wat schoons; hoe! zal men hier gaan eeten?

Is dit onze eetzaal? wel dat zou ik gaerne weeten.

Hier is noch stoel, noch bank, noch tafel, dat komt schoon,

Is dat oppassen? 't schynt dat ik hier niet en woon.

Waar zyt gy, Filida, en Thisbe?

Zevende tooneel.

FILIDA, THISBE, DARES.

FILIDA.

IS dat tieren?

Hoe raasd de Gekskap zo?

DARES.

Wat zyn dit voor manieren?

Waar is de tafel? waar het eeten? waar de drank?

FILIDA.

De tafel is al reê.

DARES.

Myn Filida, 'k ben krank

Van honger, en myn buik en darmen zyn aan 't danssen.

FILIDA.

Zie daar, daar is den Dis.

Hier gaat een Schutdoek op, en word een gedekte Tafel vertoond, en vier Danssers op Pedestaalen.

DARES.

Hoe zal ik nu gaan schranssen,

'k Heb in tien daagen zulken honger niet gehad,

En 't is geen wonder, want myn ingewant is plat

Geloopt om de spys en schootels aan te haalen.

Wat doen die Vier daar toch?

FILIDA.

Dat zyn vier Pedestaalen.

DARES.

Hoe! Pedestaalen? zitten die meê by den dis?

FILIDA.

Dat is de mode hier.

Filida binnen.

DARES.

Het is dan wat het is.

Brengt 'er maar eeten op. Gy zyt dan Pedestaalen?

Dag, Pedestaalen, wel de nikker moet het haalen,

Dat ik dit toe moet staan: wel wat zeldit weêr zyn?

FILIDA met een schootel eeten.

Maak u daar vrolyk meê, wy brengen daat'lyk wyn.

Zodra Filida weg is, neemen de vier Pedestaalen het eeten uit de schootel.

DARES.

Ai, dat is aardig, zie de Pedestaalen eeten,

Zy tasten wakker toe. De droeskop! is dat vreeten?

Gy, Luizebossen, zeg, wie heeft u hier genood?

Zie dat moet zo niet gaan, die vryheid is te groot.

Met veertig vingers in de schootel. Pedestaalen,

Zo gy niet op en houd mag u de drommel haalen.

Wel wacht ten minsten tot 'er drank is. Is het spot?

Ai, zie dat 's schokken! Pedestaalen, ben je zot?

Ik woon 'er ook.

Zy doen alle vier een reverentie voor Dares.

Weg, weg, met al die complimenten.

Ik lach eens met jou lui, jou schokkerige Venten.

Wel holla! ik doe meê.

Zy slaan hem op de handen.

Dat u de drommel haal,

Gy, Schelmen! is dat slaan; maar gy, vriend Pedestaal,

Gy slokt wel 't allermest. Wel wat inpartinentie.

Gaat dit zo voort, Messieurs, wat zal myn Excellentie

Dan hebben, niet met al? hoe zal ik dit verstaan?

Indien ik toetast, straks zo zoekt men my te slaan.

Waar droeskop of zy al dit eeten moogen steeken?
 Wat zyt gy tog voor volk? kan geen van vieren spreken?
 De Schelmen zwygen, en elk eet gelyk een zwyn.
 'k Zal kloppen dat men 't hoor.

FILIDA en THISBE, met een Fles.

Hier, Dares, hier is wyn.

DARES.

Dat komt heel wel te pas. Nu wakker, Pedestaalen,
 Hier hebt gy goede wyn, wilt nu uw hart ophaalen.

FILIDA, ziende de schotel ledig.

Zo, Dares, dat gaat wel, dat is al schoongemaakt.
 Was 't niet heel wel gekookt? hoe heeft het u gesmaakt?

DARES.

Dat weet ik niet.

THISBE.

Hoe dat, hebt gy de smaak verlooren?

DARES.

Altoos van dat gerecht.

FILIDA.

Wat schort 'er aan? laat hooren.
 Is 't niet geweest als 't hoord?

DARES.

Het scheen altyd niet kwaad.

FILIDA.

Hoe komt het dat de Gek hier dus te hak'len staat?
 Zeg, was de spys niet goed?

DARES.

Dat kundgy hen liên vraagen.

FILIDA.

Wie?

DARES.

De Pedestaalen.

THISBE.

Hoe zal dit hier noch daagen?
 Wie zou men 't vraagen?

DARES.

Die de kost gegeten heeft.

Ga heen, en vraag het die.

FILIDA.

Gy zyt wel onbeleefd.

DARES.

Ja loop, en vraag het hen, zy hebben 't opgegeeten.

THISBE.

Wie?

DARES.

Wie? die Vier, die Vier die kunnen schrik'lyk eeten.
 Zo haast gy weg waard tasten zy van boven neêr
 In al de schotels, en zy deden my veel eer,
 Elk met tien vingers op myn kaaken. Pedestaalen,
 Zeide ik, ik zal het u weêr op zyn tyd betaalen.
 Zy vraaten alles op.

FILIDA.

Ei, Dares, gy zyt gek.

DARES.

Kyk, kyk, die heeft het vleis noch steeken in zyn bek,
 En deze kaauwd noch, en men wil 't my overstryen.

THISBE.

't Zyn Pedestaalen.

DARES.

Bloed, dat ik dit noch moet lyen.
 Spreek, Pedestaalen, spreek, myn kop word dol en warm,
 Hebt gy het eeten niet gejaagd in uwen darm?
 En al de wyn geleeft? wel waarom nu gez weegen?
 Je kost wel vreeten, en vervaarlyk kost gy veegen.
 De Schelmen staan als stom, nu roerd men hand noch tand.
 't Zyn Pedestaalen, he! dit 's hier een Duivels land;
 Men maakt van vreeters Pedestaalen, 'k zou wel vloeken.
 Zo moet my Heintje pik in alle vier de hoeken
 Des waerelds voeren, zo zy in geen oogenblik
 't Gezooden en 't gebraad weg hadden met een slik.
 Zo gy geweeten had dat deeze Pedestaalen
 Meê zouden eeten, moest gy meerder eeten haalen.
 Een Kalf, een Koe, en wel twee deelen van een Os;
 Maar zulke beetjes, wel die raaken daat'lyk los?

THISBE.

Nu, Dares, 't is genoeg, men zal wat anders haalen.

DARES.

Ja, doet dat vryelyk, en zonder lang te draalen.
Ik barst van honger, en van spyt, en ongeduld.
Ei, ei, vergeet het niet, myn Filida, gy zult
Ruim vier maal meêr noch moeten brengen, moet je weten,
Want zo de Pedestaals met my weêr zullen eeten,
Zo schiet ik veel te kort. Verstaat gy 't?

FILIDA.

Ja, heel wel.

Zo dra Filida en Thisbe binnen zyn, drinken de Pedestaalen de rest van de wyn uit.

DARES.

Zie daar, daar heb je 't weêr. Wat dunkt u van dat spel?
Wel ja je doet heel wel, wild alle vier eens drinken.
'k Geloof wel dat je spys noch niet het willen zinken.
Myn Heeren Pedestaals, spreekt Pedestaale taal.
Ei lieve, spreek my toe; of is myn Heer een Waal?
En gy een Mofmaf?

Een van de vier slaat hem.

O gy Schelm! wat zyn dat slaagen?
Dat u de nikker haal.

FILIDA, die met Thisbe weêr op 't Tooneel komt.

Dit zal u wel behaagen.

DARES.

Wat is 't?

FILIDA.

't Is een Pastei.

DARES.

Gy hebt zeer wel gedaan,
Dat gy wat ryk'lyk brengt. Myn Heeren, nu, val aan
De brui.

FILIDA.

Wat zal dit zyn met al die zotternyen?
Dat volk en eet niet.

DARES.

Niet, 'k heb nochtans moeten lyen

Dat ze al de wyn, ô spyt reets hebben in haar gat.

FILIDA.

Ja, ja, 'k versta u wel, drink maar, daar 's meêr in 't vat.

THISBE.

Kom, Filida, ga meê, hy zal 't nu zelfs wel schikken?

DARES

Myn Heeren Slikkers, lust jou nou niet meê te slikken,
Hier is wat anders: nou ik voeg men aan den dis,
Hun buiken zyn licht vol, 'k moet weeten wat het is;
't Zyn Snippen, dat is goed: val aan.

Als by zyn hand in de Pastei steekt komt'er een Aap uit die hem in de hant byt.

AAP.

Wel, stoute Bengel,
Steekt gy uw hand hier in?

DARES.

Dat 's een vriend'lyken Engel;
De Duivel haal die Aap; ik zal dan, eet ik niet,
Eens drinken.

Als hy meend te drinken komt 'er vier uit de Kelk.

Wat is dit? dat is een hels verdriet.
Die Schelmen krygen wyn, en ik kryg vuur te drinken.
Indien dit langer duurd, zo zal 't 'er leelyk stinken.
Ik moet al evenwel, het is dan wat het is,
Iets krygen. 'k Zet my neêr.

Als by aan de tafel gaat zitten, gaat de zelve van de eene plaats na de andere.

De duiker, dat is mis.
Wat wonderen zyn dit? daar bruid de tafel heenen,
Daar meê is al myn vreugd met myne dis verdweenen.
Eerzaamen tafel, ei, ik bid blyf toch wat staan,
Dat ik wat eeten mag.

De 4 PEDESTAALEN gelyk, doch langzaam.

De maalyd is gedaan.

DARES, ook langzaam.

De maalyd is gedaan; dat 's waar, gy Keukenhonden,
Nu dat ga alles my ontjaagd hebt, en verslonden.

Maar zacht! 'k weet raad, ik volg hen stil van acht'ren aan:
 Maar, neen! zy mogten my weêr op myn bakkes slaan.
 La table, Sakkrement, wel dat zyn schelmeryen.
 Ik raas van ongeduld; ik ben aan allen zyen
 Bedroogen en behekst; die Varkens hebben my
 Braaf uitgestreeken door heur snoode tovery.
 'k Ga na de Keukenmaagd, daar zal ik wel wat krygen.
 Maar, daar is Reinout.

Achtste tooneel.

ARMIDA, REINOUT, DARES.

REINOUT.

ACh! myn Lief, wil daar van zwygen,
 Het is maar boert geweest, als gy hebt konnen zien,
 'k Aanbidde u in myn ziel, myn Engel.

ARMIDA.

Kan 't geschiên
 Dat gy my zobemind, gelyk ik u hoor zweeren?

REINOUT.

Ai! twyffel niet, myn Hart, de Zon zal eerder keeren
 Weêr na het Oosten, eer ik u, ô schoone Vrouw,
 Die myn gemoed beheerscht, zou weezen ongetrouw.

ARMIDA.

Dat geef de Hemel. Wel, waar zyn myn Kamenieren?

Negende tooneel.

ARMIDA, REINOUT, DARES, FILIDA, THISBE.

FILIDA.

ALhier, Mevrouw.

REINOUT.

En waar is Dares?

DARES.

Is dat tieren?

Alhier, Heer.

FILIDA.

Is 'er iets van uwen dienst?

ARMIDA.

Ga heen,
Terwyl wy zaamen in de Zaal ons wat vertreên,
Zeg aan de meester van de Jagt dat hy bezorgen
Moet, alles wat 'er hoord, door dien dat ik op morgen,
In 't kriecken van den dag, wil met myn Liefster jagt.
Zeg dat hy zy gereed.

FILIDA.

Uw wil zal zyn volbragt.

ARMIDA.

Myn lief, zal meê gaan?

REINOUT.

't Is myn eenigste verlangen.
Gy, Dares, moet ook meê.

DARES.

Maar, Heer, wat zal me 'er vangen?

ARMIDA.

Konyne en Haazen.

Alle binnen, behalven Dares.

DARES.

Dat 's een vriendelyke jagt.
'k Wou dat het morgen was; maar ik moet eerst myn kracht
En slappe beenen wat versterken met het eeten,
'k Viel anders licht te zwak in 't loopen, wel te weeten;
Want kwam my voor een Haas, een Wolf, of vreeslyk Zwyn,
Zo moet ik boven al voor 't eerst aan 't loopen zyn;
Want als ik vangen zal moet ik niet zyn gevangen.
'k Zal zoeken of men my wat kost zal willen langen.

DANS van PEDESTAALLEN.

Einde van het Tweede Bedryf.

Derde bedryf.

Vertooning van de Jagt. Reinout aan de eene zyde van het Tooneel; Armida met Hydraot aan de andere zyde, wyzendena Reinout; drie of vier Jaagers; Dares achter in het verschiet op eene Berg, ontloopt een Beer, die hem vervolgt; Filida en Thisbe, beneffens de andere Kamenieren, lachchen met Dares.

Eerste tooneel.

Het Tooneel verbeeld een Bosch, met zitplaatsen. HYDRAOT, als een Jongeling toegerust, en van onderen als een Geest, ARMIDA.

ARMIDA.

WAt heeft uw wyzen raad my tydig dienst gedaan;
 O Hydraot! myn Oom, door u en uw bestaan
 Is Reinout eindelyk verward in onze netten.
 Hy brand in myne min, hy luisterd na myn wetten,
 Ja, als een afgodin, roept my myn Reinout aan.
 Maar dit 's my niet genoeg, ik moet noch verder gaan,
 En zyne min tot my noch heviger doen blaaken;
 En, zo 't my moog'lyk is, die min onsterff'lyk maaken,
 En hier in moet gy my myn Oom, behulpzaam zyn.

HYDRAOT.

Daar toe zal dienstig zyn deze aangenaame schyn.

ARMIDA.

Gelegentheid en tyd schynt ook met ons bewoogen;
 Want wyl dat hy een hart te snel is nagevloogen,
 Zo ben ik onverhoeds geweeken van hem af;
 Nu is het tyd dat hy de allerzoetste straf
 Door u gevoelen moet, die hy my heeft doen lyen,

Om zyn geveinsd vertrek.

HYDRAOT.

Wy zullen hem bestryen,
En u aanbidden doen, gelyk de morgenzon.

ARMIDA.

Ach! dat in eeuwigheid ons liefde duuren kon,
Ik zou gelukkig zyn.

HYDRAOT.

Myn Nicht, dat is onmoog'lyk;
Maar alles wat ik kan, of mag zo zeer meêdoog'lyk
Ben ik in uwe min, zal ik voor u bestaan.

ARMIDA.

Daar is zyn Knecht.

Tweede tooneel.

ARMIDA, HYDRAOT, DARES.

DARES.

'k BEn moê van loopen en van gaan,
Hier wat gerust.

ARMIDA tegen Hydraot.

Begin.

DARES.

'Hoe nu, wat zal dit weezen?
'Och, Reinout! wat heb jy voor hoorenen te vreezen.
'Maar bergen wy ons hier, zy heeft my niet gehoord;
'En schoon zy tov'ren kan, ze is nu in min versmoord,
'Dat zy van my niet weet, en komt ze al, ik ga loopen.

HYDRAOT.

Mevrouw, ach! laat gy toe dat uwe slaaf mag hoopen?
Uw min, is 't wel een goed daar ik na trachten mag?
Is 't my georelofd, op deze blyde dag
Verzoek te doen om 't hart dat Reinout heeft bezeeten?

ARMIDA.

Spreek van geen Reinout meêr, wyl ik hem heb vergeeten,
En, was hy onlangs noch beheerscher van dit hart,

Ik bidde u, dat u dit niet zy tot minnesmart.
 Uw dienst en hulp heeft my behouden in het leeven;
 De dienst en hulp komt nu aan u myn hart te geeven.
 De dankbaarheid die ik u daar voor schuldig ben,
 Doed dat ik u, myn Heer, voor myn verlosser ken.
 De red'lykheid en plicht wil u myn hart vergunnen:
 Gy zyt daar meester van, 'k zou 't u niet weig'ren kunnen.

HYDRAOT.

Wat zou myn dienst niet wreed en haat'lyk zyn, Mevrouw,
 Zo ik u, door die dienst, de myne maaken wouw?
 Myn arm had u gewis een snoode hulp gegeeven,
 U maakende slaavin, als hy u gaf het leeven:
 Behalven al de dienst die ik u heb gedaan,
 Kunt gy, Mevrouw, myn min aanneemen of versmaân.
 'k Wil liever zulk een goed, hoe zoet het is, verliezen,
 Dan dat gy myne min gedwongen zoud verkiezen.
 't Moet koomen uit het hart, zo gy uw hart my geeft;
 Zo niet, 'k sterf zonder smart, zo gy vernoegtzaam leeft.

DARES.

‘Wat dunkje van die Vent? dat is eerst kortoizeeren?

HYDRAOT.

Mevrouw, gy spreekt niet.

ARMIDA.

Ach! wie zou zich kunnen weeren,
 Als gy zo minn'lyk spreekt? ik geef my op wel aan,
 Wel aan, 'k geeve u myn hart.

DARES.

‘O Reinout! 't is gedaan.
 ‘Waar vinde ik nu de Vent, dat ik hem dit laat weeten.
 ‘Hy zal ageeren, als een dollen of bezeeten.

Derde tooneel.*ARMIDA, HYDRAOT.***ARMIDA.**
IS Dares heenen?**HYDRAOT.**
Ja.**ARMIDA.**
Dat gaat na Reinout heen,
Die hy straks vinden zal, om onze minnereên
Hem aan te dienen; hy, van minnenyd ontstooken,
Zal straks hier weezen, dan zie ik my eerst gewrooken
Van de angst, die hy my heeft op gist'ren aangedaan,
Wanneer hy veinsde dat hy van my af wou gaan,
En my verlaaten. Oom, hy komt, wil u versteken,
En op zyn tyd bedekt, naar uw gewoonte, spreken.**Vierde tooneel.****REINOUT, ARMIDA, DARES.**
MEvrouw, op een gerucht het geene ik niet verstaan,
Veel min gelooven kan, zo koome ik herwaards aan.
Hebt gy uw hart, waar in ik scheen alleen te leeven,
Een ander minnaar, die myn min belaagd, gegeven?
Is nu u haat tot my, als eer uw min, vergroot?
En heeft uw schoone mond het vonnis van myn dood
Zo onmeêdoog'lyk tot myn onheil uitgesprooken?
En is de schoone knoop van onze min gebrooken?
Dat u een ander mind kan ik begrypen, want
Uw schoonheid zet het al, 't geen gy belonkt, in brand.
't Zwiggt alles voor uw oog, maar moet ik, laas! verdraagen
Dat gy in al myn smart en droefheid scheidt behaagen?**ARMIDA.**
Ja, dit behaagd my dus; weet, Reinout, dat ik moet
Een dienst vergelden, wyl gy my geen dienst meêr doet.

Wat kan ik minder, dien behouden heeft myn leeven,
 Tot waare dankbaarheid het myne wedergeeven?
 Wanneer een vreeslyk Zwyn zyn tanden had gewet,
 En die, byna verwoed had in myn zy gezet,
 Gereed op t' onvoorzienst' myn leeven te verslinden,
 Toen kost men tot myn hulp en troost geen Reinout vinden.
 En nu een ander my verlost heeft van de dood,
 Zo kan de Ondankbaarheid in my niet zyn zo groot,
 Dat ik die Helper zal om uwe min versmaaden.
 Zoud gy verdraagen dat een Zwyn zich zou verzaaden
 Met myn geplengde bloed, en dat, na dat dit Zwyn
 Gesneuveld weezen zou, ik weêr voor u zou zyn?

REINOUT.

Ach! had ik het gevaar, daar gy in waard, geweeten,
 Ik had myn plicht, om u te helpen, niet vergeten.
 Maar, ach! wat kost ik doen? terwyl ik niet en wist.

ARMIDA.

Was uwe min oprecht, gy had hier niet gemist.
 Oprechte liefde ziet met meêr dan Argus oogen;
 Zy volgt 't beminde na, om haar met zyn vermoogen
 Te stuiten al het geen kan strekken tot haar smart.
 Gy mind my niet, myn Heer, een ander heeft uw hart.

REINOUT.

Beschuldig my, Mevrouw, met duizend schellemstukken;
 Met al 't geen gy begeerd; maar wil myn ziel niet drukken
 Met een verwyting dat ik zyn zou ongetrouw,
 En dat ik buiten u een ander minnen zou.
 Mevrouw, had u het Zwyn de beet des doods gegeven;
 Meend gy dat ik na u zou hebben kunnen leeven?
 Neen, op het eerst gerucht van uw bedroefde dood,
 Had ik myn leeven uitgestort in uwe schoot.

ARMIDA.

Om u dan stof tot zo doorluchte dood te geeven,
 Zo moet gy eerst voor al dan laten 't lieve leeven;
 Uw yver komt te spâ, gy moest voor myn gezicht
 Beweezen hebben eerst uw yver en uw plicht.
 Gy had, wanneer ik stierf, de geest ook moeten geeven.

Dat 's nu te laat, ik moet nu voor een ander leven.
 Gy had my evenwel verlooren door de dood,
 Ei, reeken dit verlies, myn Heer, dan niet zo groot,
 Gy hebt geen reeden om uw jealousy te toonen.
 Gy zelver moest dien Held met zulk een prys beloonen,
 En my, voor zyne dienst, zelf leev'ren in zyn hand;
 Dat was een teeken van oprechte minnebrand.
 Door zulk een daad zoud gy my op het hoogst behaagen.

REINOUT.

Hoe! eischt gy noch van my dat ik hem op zal draagen
 Een goed, waar van ik korts bezitter ben geweest?
 Wyl gy myn liefde tergt, zo marteld gy myn geest.
 Kan ik in deeze zaak, die my van schrik doet beeven,
 U eenigzins voldoen, en dan noch blyven leeven?
 Is 't niet genoeg dat gy in zyne liefde brand.
 Begeerd gy hem, ô smart! te ontfangen van myn hand,
 En dat ik hem een hart, ô endelooze plaagen!
 Waar in ik leeven moet, gewillig op zal draagen?
 Neen, neen, Armida, neen! ik zal veel eer de dood
 Omhelzen, dan te zien een ander in uw schoot.
 Heb ik misdaan, Mevrouw, gy kunt 'er raad in schaffen,
 En my, indien 't u lust, met duizend dooden straffen;
 Maar 'k bid verplicht my niet tot zulk een daad, Mevrouw,
 Waar medeik hoonen zou uw liefde en myne trouw.

ARMIDA.

Ik wil nu van myn min, noch van myn trouw niet spreken,
 Maar zal haast zien wie van ons twee die kwam verbreeken.
 En, Dares, op zyn tyd zult gy ook loon ontfaân,
 Voor de getrouwe dienst aan uwen Heer gedaan,
 Dat gy aan hem myn min zo schielyk kwam te ontdekken.

DARES.

Mevrouw....

ARMIDA.

Wat zegt gy?

DARES.

Zie, Pikheintje moet my rekken
 Tien ellen van elkaâr, zo ik....

ARMIDA.

Hoe! zweert gy noch?
Daar gy myn kracht....

REINOUT.

Mevrouw.

ARMIDA.

Ik hoor na geen bedrog.

REINOUT.

Een oogenblik.

ARMIDA.

Vaar wel.

Vyfde tooneel.

REINOUT, DARES.

DARES.

HOe! zult gy haar niet volgen?
Het is maar boert, myn Heer, al toond zy zich verbolgen.

REINOUT.

Ach! Dares, was het boert ik zou gelukkig zyn;
O neen, haar fier gezicht was eertyds my een schyn
Van vriend'lykheid en lust, dat vaak myn hart deê blaaken,
Nu heeft het deze borst zo kout als ys doen maaken,
Niet dat ik haar niet min, neen, maar de schrik en smart,
Door haare af keerigheid veroorzaakt, heeft myn hart
Gestremt in kille vrees, ô schoone, maar wreede oogen,
Is al uw minn'lykheid dan met uw min vervloogen?
Ik ga.

DARES.

En ik, ik heb een Haas, myn Heer op 't spoor,
Ik zal straks volgen, Heer, ik bidde u ga maar voor.
'k Moet ergens eerst een Aap of Baviaan betrappen.
Daar is Armida, 'k moet haar gramschap zien te ontsnappen.

Zesde tooneel.

ARMIDA, FILIDA, THISRE, en Kamenieren.

ARMIDA.

ZOud gy gelooven dat myn hart op eene dag
 Myn Reinout minnen kan en haaten? wat vermag
 De plicht en dienstbaarheid op 't hart van al de vrouwen?
 'k Heb u verhaald hoe ik ben door een Held behouwen.
 'k Ben uit de dood gerukt door zyn kloekmoedigheid,
 Dies hebbe ik ook op hem myn hart alleen geleid.
 En Reinout, die ik korts zo vierig kon beminnen,
 Geslooten uit myn hart, gebannen uit myn zinnen.
 Wat zegt gy van myn min? zo teêr in haar geweld,
 En deez' verandering die zelfs myn hart ontsteld?

FILIDA.

De Hemel, die van ons zich meester weet te maaken,
 Kan dooven onze min, en wederom doen blaaken.
 Die in de zielen, om gehoorzaam haar te zyn,
 Bedekte mid'len stort van haat en minnepyn,
 Zo word men dan van haat, en dan van min ontsteeken.

THISBE.

Maar deez' verandering, om u recht uit te spreken,
 Is zorgelyk, Mevrouw, wy hebben wel gezien,
 Dat Reinout, vol van vuur, uw boezem kon gebiên;
 Misschien behoeft hy niet, om weêr uw ziel te ontsteeken,
 Als eens te zuchten, en wat traanen laten leeken.
 Een kleene en lichte haat, die twee gelieven scheid,
 Word door een lonk verzoet, en straks weêr bygeleid.
 Gy zult in hem haast zien, 't geen u hem deed beminnen.

ARMIDA.

Ik ben niet als gy meend, zo wisselziek van zinnen.
 Ik mag zo haast dien Held, die my het leeven gaf....

DARES, van binnen.

Help! help!

ARMIDA.

Dat 's Dares, die vervolgd word van de straf,

Dien ik hem heb bereid, voor 't haastig overdraagen,
Aan Reinout, van myn min.

FILIDA.

In plaats dat hy zou jaagen,
Zo word hy zelf gejaagd.

DARES, van binnen.

Help! help!

ARMIDA.

Verschuilen wy.

FILIDA.

Ei, zie hem loopen.

ARMIDA.

Kom, gaan wy wat aan een zy.

Dares uit, vluchtende voor een Beer.

DARES.

Och help! och help! helaas! helaas! ik ben verlooren,
Waar ik my wend of keer, van acht'ren of van vooren,
Vind ik my zelve by een Beer of Baviaan.
Och! ik kan deze jagt waarachtig niet verstaan.
Wat raad? daar is hy, och! best ga ik Beerroom tegen,
En zie hem met geweene en zuchten te beweegen.

Hier verschynd een Beer, die door Dares feestelyk werd gegroet.

Monseigneur Beer, ik ben uw slaaf met al myn hart,
Ik bid je, maatje lief, doet my geen druk of smart.
Ik deug om te eeten niet, wat wilt gy doen met eenen,
Myn Heer, die niet en heeft als kooten en wat beenen?
De dulker, wat is ook uw hoogheid wel gemaakt.
Maar, holla, jonker Beer, dat was te wel geraakt.
Hoe klein en vriendelyk zyn uwe lieve pooten.
Zo ted're nageltjes in velletjes geslooten
Ei, wat een mondje; zie wat blinkende aangezicht,
Ik blyf in eeuwigheid, Heer Beer, aan u verplicht.
Hoe! helpt myn eerbied niet? dan zal ik u bez weeren,
Gy zyt de norste Beer van al de Noortse Beeren,
Verstage, hondsvot Beer, dat u de nikker haal.
Wel is dat slaan? help! help! waar loop ik, och! waar dwaal

Ik armen bloed noch heen, om deze Beer te ontkoomen?
Myn bidden helpt hier niet, 't is best de vlugt genoomen.

FILIDA.

Daar loopt de Zotskap heen, nu is hy schoon gehad.

THISBE.

Geen wonder, want de Beer die zit hem achter 't gat.

FILIDA.

Daar is hy weêr, Ei, zie hoe beeven al zyn leeden,
Van vrees besturven.

DARES.

Dat's de waarheid, en 't heest reeden.
Waar kruip ik in een gat?

THISBE.

Wat is 'er dan?

DARES.

De dood,
Laat my maar tusschen u zo heb ik gantsch geen nood.

FILIDA.

Wat let u?

DARES.

Ach! ik mis van schrik schier al myn zinnen.
'k Zal u opofferen, terwyl gy zyt Godinnen,
Een ouwe jonge Koe, een Kalf zo vet als smout,
Zo uw barmhertigheid my in het leeven houd.
Och! ik ben dood.

FILIDA.

Wat is 't?

DARES.

Een Beer, die my wil stroopen
En schokken in zyn pens.

FILIDA.

Hoe! gaat gy daar voor loopen?

DARES.

Zou ik niet loopen?

THISBE.

Foei, dat is een laf bestaan.

DARES.

't Is wel laf hartig, maar 't is wysselyk gedaan.

FILIDA

Wilt gy dan na uw dood in geen gedachten leven?

DARES.

Hoe! in gedachten, ei, gy zult my dat vergeeven.
 'k Heb liever dat men zeid, hier langs liep Dares heen,
 Ontziende in zyn loop noch dik ke neus noch scheen,
 Voor een verwoede Beer, om zo de dood te ontvlieden,
 Als dat men zeggen zou, men zag hier eens geschieden
 Een dapp'ren heldestryd, met Dares, en heer Beer,
 Hier stond hy als een mof, maar ach! daar viel hy neêr.
 Hier heeft de dolle Beer hem in zyn buik begraaven;
 Daar staat zyn grafschrift, om zyn arme ziel te laaven;
 Terwyl zyn lichaam is verkeerd in Beeredrek,
 Wenscht aan zyn ziel toch rust. Mejuffers, 'k hou de gek
 Met zulk een hoofsch gebruik.

THISBE.

Gy hebt gelyk.

DARES.

Te weeten

'k Heb liever dat men my voor eeuwig gaat vergeeten,
 Als zo gedenken.

FILIDA.

Wel, wat dunkt u, is hy zot?

DARES.

'k Hou met gedachtenis wel deegelyk de spot.
 Ik leef veel liever, 'k lach met al de mallemerien.
 Een jaar op Aarde is meêr als dulzend in Historien,
 Versta je 't wel?

THISBE.

't Is goed.

DARES.

Van 't alderbeste goed.
 Al kwam hy duizendmaal, 'k zou loopen.

FILIDA.

Loop dan.

DARES.

Bloed!

Gints komt de Droeskop weêr; waar zal ik my verschuilen?
Help! help! waar berg ik my?

FILIDA.

Ei, hoor die Bengel huilen.

THISBE.

Waar loopt de Gekskap heen? daar 's niemand, blyf maar staan.

DARES.

Daar 's niemand als de Beer, en die staat my niet aan.

FILIDA.

Blyfhier, zyt niet bevreesd.

DARES.

Gy zult my niet beleezen.

Zou ik niet vreezen, daar men my gestaâg doet vreezen?

Maar, Juffers, met verlof, wat is dit voor een land?

'k Zou op Konynen gaan, of Haazen, maar 't is schand;

Ik vind hier anders niet, het lykt waarachtig scheeren,

Als enk'le tovery, als Tygers, Leeuwen, Beeren,

Vuurspouwers, Draaken, die, waar ik wil gaan of staan,

My zitten achter 't gat. Daar komt de Beer weêr aan.

Help! help!

Loopt tegen Armida.

ARMIDA.

Hoe! ziet ge niet, gy Ezel is dat loopen?

DARES.

Och! och! vergeef het my, 'k zag nergens ingang open

Om my te bergen.

ARMIDA.

Wel, wat is 'er dan geweest,

Dat gy zo liept?

DARES.

O bloed! een duivel van een Beest.

ARMIDA.

Wat was'er, Filida?

FILIDA.

Mevrouw, het was ons Hondje.

ARMIDA.

Wie, ons Jolietje?

FILIDA.

Ja.

DARES.

Het opende een klein mondje,
 Gelyk een schotdeur, en 't was jou Jolietje, bloed!
 Wat dat men hier te land de mensch gelooven deed.
 Men maakt van Beeren hier Jolietjes, moet je weeten.
 't Zy dan Joly of niet, hy heeft my braaf doen zweeten.
 Maar 'k zie wel wat het is.

ARMIDA.

Gedenkt gy nu myn woord
 Dat ik u heb gezeid?

DARES.

Zo word ik hier vermoord
 Van een vervloekte Beer.

ARMIDA.

Men volg my.

Alle binnen, behalven Dares.

DARES.

'k Zal 't ontloopen.
 Ai my! daar is hy weêr, nu heb ik niet te hoopen.
 Ik klim op deze boom, 'k zal roepen dat het kraakt.
 Help! Jaagers, help doch! help! eer dat de Beer genaakt
 Hier boven op de boom; help, Boeren en Lakkeijen.
 Ik maak my vast gereed van 't leeven hier te scheijen.
 Help! help! en hoord men niet? ô lydeloos verdriet!

Eenige JAAGERS uit met jagtsprietten en een AAP.

1. JAAGER.

Wel waarom zo geschreeuwd?

DARES.

Wel hoe! en ziet gy niet?

2. JAAGER.

Hier, Makker, daar 's de Beer.

DARES.

Wat Beer, het is Jolike.

3. JAAGER.

Ei, vrees niet, Dares.

DARES.

Ei, dat hy wat stokvis rieke.

Zo, zo de brui, sla toe, hy zuizebold, sla dood.
 Ho, ho, hy leid 'er toe, hier heb ik nou geen nood,
 Terwyl hy mort is. Bloed, wat benje braave lanzen.

1. JAAGER.

Kom, kom, op deze winst zo moeten wy eens danzen
 Met onze Simmen, die wy hebben meê gebragt,
 En vast gekreegen in deez' strikken op de jagt.

4. JAAGER.

Wel aan, men geef geluit, past op de maat en teeken.

AAP.

Wy zullen 't doen.

DARES.

Dat 's taar, die Simmen kunnen spreekken.
 Dan alles wat ik zie is louter tovery.
 Ik blyf hier zitten, op deez' boomen ben ik vry.

Dans van de Jaagers.

DARES.

Myn Heeren, grooten dank, dat gy my kwaamt verlossen
 Van die vervloekte Beer, die my zo af dorst rossen.

2. JAAGER.

Rys op, vriend Beer.

DARES.

Hy word weêr leevend, dat is vreemd.
 Zie hoe dat hy die Sim met hem na binnen neemt.

Zy zetten de Sim op de Beer, en gaan zo na binnen, de Jaagers volgen. komt van de Boom.

DARES

Daar leeft de Drooskop weêr, wel wie en zou niet raazen;
 De Duiker heeft hem weêr het leeven ingeblaazen,
 Om my te plaagen: 'k vrees dat ik hem weêr, nu dat
 Hy weder leevend is, zal krygen aan myn gat.
 Maar ik zoek Reinout, 'k zal hem trachten te bepraaten,
 Dat hy met my die Heks toch aanstonds wil verlaaten.
 Medé en Circe, hoe betoverd in den geest,
 Die hebben nooit zo snoô als dit figuur geweest.

Einde van het Derde Bedryf.

Vierde bedryf.

Eerste tooneel.

Verbeeldende een Paleis. REINOUT, DARES.

DARES.

MYn Heer, volg myne raad, wil deze plaats verlaten.

Wat hoop verwacht gy hier? men doet u niet als haaten.

My zend men Aap, en Beer, en Leeuwen achter 't gat,

En 'k zou noch blyven? neen, wat raazerny was dat?

Neen, Heerschop, scheijer uit, ik hou niet van die kluchten.

REINOUT.

En als ik vluchten wou, helaas! waar zou ik vluchten?

Waar zyn wy? aan wat Oord? hoe raakt men uit dit Land?

DARES.

't Is waar, gy hebt gelyk, ik voel 't in myn verstand.

Maar, evenwel, myn Heer, zyn 't niet als toveryen.

Meend gy dat ik 't niet zie? wie kan geduldig lyen

Gehoond te worden van Zottinnen? schouw deez' plaats,

Daar gy geduurig word geplaagd, het is te vaats.

Laat ons veel liever.... neen, dat was ook niet met allen.

'k Weet raad.... maar zacht, dat zou ook meê niet wel uitvallen.

Maar of men.... niet met al.... ging doolen achter land,

Gelyk twee Pellegrims; wat zegt gy, Heerschop? want

Wy konden toch niets doen om onze kost te winnen.

REINOUT.

Ei, zwyg, wat zal dit zyn?

DARES.

Wat zal men dan beginnen?

REINOUT.

Hier blyven, Dares, om te zien hoe 't los geval,

En haare af keerigheid, myn liefde hand'len zal.

DARES.

Moet ik ook blyven, Heer, dat zou ik gaerne weeten?
 Tot zo lang my Joly zal hebben opgegeeten?
 Neen, neen; waarachtig niet, dan was ik wel een zwyn.
 Kom gaan wy, Heer.

REINOUT.

Ik moet eerst by Armida zyn.

DARES.

En zo ze af keerig blyft?

REINOUT

'k Zal aan haar voeten zuchten,
 En traanen storten.

DARES.

Zo zy dan voor u gaat vluchten?

REINOUT

Haar volgen.

DARES.

Zo zy dan eens hokes bokes speeld?
 Wat dan gemaakt?

REINOUT.

Hou op, terwyl gy my verveeld.

DARES.

En my verveeld uw min. Maar, wilt ge na my hooren,
 Dien and're minnaar zou ik door de darmen booren,
 En breeken hem de blaas; en zo ze u dan veracht,
 Zo vind gy door de wraak uw pyn noch wat verzacht.

REINOUT.

De raad die gy my geeft, wil ik niet heel versteeken;
 Want zo 'k haar niet beweeg, zal ik my aan hem wreeken.
 Maar hoe! ik raas van wraak, en ken myn vyand niet:
 Hoe raakt hy aan zyn dood, en ik uit myn verdriet!

DARES.

't Is best dan dat men ga.

REINOUT.

Neen, Dares, 'k moet eerst kennen
 De medeminnaar die myn trouwe min dorst schennen,
 En waarom zy myn trouwe en liefde dus versmaad.

Maar zacht, Armida komt; ga heenen, Dares, laat
My hier alleen, zo gy my wilt aan u verbinden.

DARES.

Gebiê my wat u lust, gy zult my trouw bevinden.

Tweede tooneel.

ARMIDA, REINOUT, THISBE, en Gevolg.

REINOUT.

IK kom noch eenmaal, ô aanbiddelyke Schoont',
Onaangezien de smaad die gy my hebt betoond.

ARMIDA.

Gy weet myn plicht, myn Heer, wat komt gy weder vraagen?

REINOUT.

Het is van u, Mevrouw, dat ik my moet beklagen;
Ik zou my troosten, kost ik zien dat uwe plicht,
Daar ge al de schuld oplegt, zo groot waar van gewigt,
Dat gy u daar door kost met reed'lykheid verschoonen;
'k Zou niet meêr trachten u uw ontrouw te vertoonen;
Maar wyl deez' plicht alleen hangt van uw wil, Mevrouw,
Bek laag ik my met recht van uw gedwongen trouw;
'k Bid om de min, die onze boezem heeft doen blaaken,
Dat gy toch helpt myn min en liefde onschuldig maaken:
Zeg maar dat uwe min uws ondanks my verraad,
En dat gy zonder reên myn trouwe liefde haat,
Zo zult gy my in 't kort, terwyl 't u kan behaagen,
Zien sterven, zonder van uw wreedheid eens te klaagen.
Maar deze min, Mevrouw, is een gemaakte plicht.

ARMIDA.

Gy scheld myn liefde, zo gewichtig, veel te licht.
Wat kost ik dezen Held tot loon doch anders geeven,
Dan 't geen hy, met gevaar zyns doods, behield in 't leeven?
En welk een recht kost gy behouden op dit hert,
Het geen van u in nood zo laf verlaaten werd?
Gy achte toen het wild veel waardiger dan 't leeven
Van uw Armida, die gy schand'lyk hebt begeeven.

REINOUT.

Helaas! Mevrouw, wie kon....

ARMIDA.

't Kan zyn dat gy verzucht,
 Om dat ge uw klachten ziet verdwynen in de lucht,
 En dat uw mingenoot uw plaats heeft ingenoomen.
 Dien held, die my....

REINOUT.

Hou op, en wil niet hooger koomen.
 Die naam ontsteekt myn ziel in haat en raazerny,
 En hoe ik my bedwing zo heerscht zy over my.
 Indien de Hemel my dat voordeel had gegeeven,
 Dat ik in plaats van hem bescheremd had uw leeven,
 Gy had my met meêr moed het Dier zien tegen gaan,
 Om u te helpen, dan dien Held wel heeft gedaan.
 Ach! moet ik my van zulk een ongeluk beklagen?
 Verheugt ge u in myn smart? moet ik die smaad verdraagen?
 En stoot dit los geval zo licht my uit uw hert?
 Om zulk een kleene zaak verstoot gy my?

ARMIDA.

Hoe werd
 Zo grooten daad, die myn behoudenis moest weezen,
 Van u zo achteloos, en zo onwaard misprezen?
 Wyl u myn leeven dan zo luttig waardig is,
 Gelyk gy my daar van zelfs geeft getuigenis,
 Kund gy wel, als 't u lust, myn min en hof verlaaten?
 Ik heb begonnen, ik zal u ook blyven haaten.

REINOUT.

'k Verlies dan tyd, Mevrouw, en uw verheerde ziel,
 Door wiens volmaaktheid ik in uwe boeijens viel,
 Heeft voor my trouw, noch min, noch deerenis meêr over,
 Terwyl gy my veracht, en kiest voor my een Roover,
 Die, door een kleene dienst, zelfs op een oogenblik,
 Uw hart veroverd, en myn hart vervuld met schrik:
 Maar, schoon gy voor myn oog die Roover gaat versteeken,
 De tyd zal koomen, dat ik my van hem zal wreken.

ARMIDA.

Hy heeft geen vrees, indien hy u slechts vreezen moet.

REINOUT.

Hy koome voor den dag.

ARMIDA.

Ga, Filida, men doet
Hem hier verschynen.

FILIDA.

Wel.

Filida binnen.

REINOUT.

Hoe kan 't hier dus verand'ren,
De vriendschap en de trouw omhelzen hier elkand'ren;
De min'lykheid alleen voerd hier de heerschappy;
Nu keerd de min in haat, de liefde in raazerny,
De blydschap in verdriet, het vriendelyk omarmen
In wreede afgryz'ly kheid, het lachchen in het karmen,
't Liefkoozen in verwyf, de vreugde in angst en schrik;
En, ach! in hoe veel tyd? in eenen oogenblik
Is zo veel vriend'lykheid, aan myn beloofd voorheenen,
Zo onverhoeds, helaas! uit uwe ziel verdweenen?
Is dan uwe tederheid geworden zo verwoed,
Dat gy haakt na myn val? dat gy dorst na myn bloed?

ARMIDA.

Hoe! Reinout, wat is dit, begint uw hart te schroomen

REINOUT.

Ik vrees niet voor de dood, laat uwe Held vry koomen.
Maar, ach! ik vrees, zo ik uw minnaar breng ten val,
Dat ik door zyne dood uw ziel bedroeven zal.

ARMIDA.

Voor zyne dood, myn Heer, en hebt gy niet te duchten,
Hy 's onverwinnelyk; maar zo gy my hoord zuchten,
't Zal zyn om uwe dood, want, schoon ik u verlaat,
Weet dat uw min, myn Heer, noch in myn boezem staat,
En dat ik tegen dank voortaan u wel moet haaten;
En 't is met een myn plicht, dat ik u moet verlaaten.

REINOUT.

Hoe! haat gy my dan niet?

ARMIDA.

'k Heb u te zeer bemind,

En 't schynt dat de eerste min, de tweede noch verwint.

REINOUT.

Wel aan, ik ben getroost voor uw gezicht testerven,
Indien ik van uw min zo veel maar kan verwerven,
Dat gy, wanneer myn geest zal zweeven door de lucht,
En dat ik voor u sterf, my de eer doet dat gy zucht.

ARMIDA.

Uw vyand word gevreesd, wil u kloekmoedig draagen.

REINOUT.

Gy zult van myne min noch dapperheid nooit klaagen.

ARMIDA.

'k Vertrek; want zag ik u om my in deze nood
Gesneuveld door zyn staal, 'k stierf met u de dood.

REINOUT.

Neen, blyf, Mevrouw, gy zult my moet in 't vechten geeven,
En zo ik sterf, uw oog zal my weêr doen herleeven.

ARMIDA.

't Is beter dat ik ga, toond gy uw dapperheid.

REINOUT.

Sterf ik, ik sterf voor u, schoon dat gy van my scheid.
Wat nu gedaan? hy komt, zal ik beneemen 't leeven,
Hem, die Armida zelf het leeven heeft gegeeven?
Zal hy ook leeven die ontstoolen heeft haar hart?
En zal ik smooren in een zee van minnesmart?
Ontstoolen? neen, hy heeft haar min en hart gewonnen.
Gewonnen? onze stryd is noch niet eens begonnen.

Derde tooneel.

HYDRAOT, REINOUT, FILIDA.

HYDRAOT.

IS hier Armida niet, wat hebt gy my gezeid?

REINOUT.

'Hy mind haar, en hy sterft van onverduldigheid,
'Dat hy haar niet en ziet.

FILIDA.

Myn Heer, ik ben bedroogen.

Waar is Mevrouw?

REINOUT.

Gevlugt voor 't weenen van myn oogten,
Schoon ik haar afkeer, noch haar haat nooit heb verdiend.

HYDRAOT.

Filida binnen.

Hoe nu, wie vinde ik hier?

REINOUT.

Haar allertrouwste Vriend,
Die gy verdelgen moet.

HYDRAOT.

Haar vriend moet ik beminnen.

REINOUT.

Maar, 't is uw vyand.

HYDRAOT.

Neen, gy dwaald, myn hart en zinnen
Beminnen hem, die myn Armida zo bemind.

REINOUT.

't Schynt dat uw liefde dan myn liefde ook zo verwind,
En, dat ik u, die ik moest haaten en vervloeken,
Nu ook beminnen moet.

HYDRAOT.

Wat is 't dat g'hier komt zoeken?

REINOUT.

Terwyl ik ben geparst in zulk een bange nood,
Zoek ik de liefde van Armida, of de dood.

HYDRAOT.

En zo g' haar liefde niet verwerft, wilt gy dan sterven?

REINOUT.

Ja, mits ik 't leeven eer dan haare min kan derven.

HYDRAOT.

En zo gy sterven moet, wie doet de dood u aan?

REINOUT.

Die my haar roofd.

HYDRAOT.

Wie?

REINOUT.

Gy.

HYDRAOT.

Hoe zal ik dit verstaan?

REINOUT.

Maak u gereed, wel aan, en zonder lang te draalen?

HYDRAOT.

Wat moet ik?

REINOUT.

Stryden.

HYDRAOT.

Ik ga dan myn wapens haalen.

REINOUT.

Blyfhier, daar 's myn Rapier, kom steek my door het hert.

HYDRAOT.

Hoe! wild gy dan dat ik een snoode moorder werd?
Laat ons als Helden met gelyke wapens vechten.

REINOUT.

Ik pleng geen bloed het geene Armidaas zaak wil rechten.

HYDRAOT.

En ik geen bloed het geene Armida zo bemind,
Mits gy zo yv'rig tot Armida zyt gezind,
Dat gy wilt sterven, blyf voor uw Armida leeven.
Het hart dat zy my gaf zal ik u overgeeven,
Armida is voor u, en zyt verzeekerd, dat
Zy u waardeerd, gelyk de kostelykste schat;
En myne min tot haar zyn niet dan vein zeryen.

REINOUT.

Gy vleid my, om myn hart noch meerder te doen lyen.

HYDRAOT.

Neen, Reinout, uwemin, terwyl gy zo bemind,
Is onuitblusselyk, myn min maar rook en wind;
Een enk'le lucht, een schyn, een wasem, niet met allen,
Ik kan Armida niet behaagen, noch gevallen.

REINOUT.

Ach! mogt dit....

HYDRAOT.

Zyt gerust. Wat kan de liesde zyn

Van eene schim?

Het kleed van Hydraot vliegt weg, en by veranderd in een Geest.

Vaar wel, bemin haar. Ik verdwyn.

Hydraot verzinkt.

Vierde tooneel.

REINOUT, *alleen.*

Blyf staan, ô waarde Geest! hoe! gaat gynu verdwynen,

Nu ik, tot dankbaarheid van myn geleede pynen,
U eens omhelzen wil, ach! keer doch, waarde Geest,
Die myn geluk hersteld.

Vyfde tooneel.

REINOUT, ARMIDA, FILIDA en Gevolg.

ARMIDA.

WEL, wie is hier geweest?
Waar is myn Minnaar?

REINOUT.

Hier, hier knield hy voor uw voeten.
Waarom zo lang geveinsd? wil nu myn sntart verzoeten.
Doed toch 't momaangezigt, om mynent wil, eens af;
Druk my weêr in uw hart, en ruk my uit het graf.

ARMIDA.

Rys op, myn Lief, rys op; al wat 'er is bedreeven,
Dat zy de kracht myns nlins alleenig toegeschreeven;
't Is alles maar geschied tot meerd'ring van uw min.
Hoe zal ik myne min tot thyn genoeg blussen.

REINOUT.

Laat ik, tot dankbaar heid, uw lieve lippen kussen.

ARMIDA *tegen Filida.*

‘Wat zegt gy, heeft myn Oom zyn rol niet wel gespeeld?’

FILIDA.

Waarom heeft ons Mevrouw dat niet eens meêgedeeld?

ARMIDA.

Mits gy niet veinzen kund als ik in deze zaaken,

En om dat ik alleen daar van de vrucht zou smaaken.

Thisbe uit.

THISBE.

Mevrouw, als 't u belieft, het eeten is al reê.

ARMIDA.

De Danzers?

THISBE.

Vaardig, en de Muzikanten meê.

ARMIDA.

Myn Lief, reik my uw hand.

REINOUT.

Ik ben aan u verbonden.

ARMIDA.

Wat treft gy myne ziel.

REINOUT.

Wat slaat gy zoete wonden.

Zesde tooneel.

POLITIONELLE, DARES.

POLITIONELLE.

HOor, Dares, maar een woord.

DARES.

'k Moet by myn Meester gaan.

POLITIONELLE.

Hoor eerst eens wat ik zeg, blyf slechts zo lang maar staan.

DARES.

Ik wil niet hooren, Vent, wat valt 'er veel te zeggen?

POLITIONELLE.

Indien gy deze nacht wil by een schoonheid leggen.

DARES.

Hoe! wat?

POLITIONELLE.

By Thisbe.

DARES.

Die pist alle nacht in 't bed,
En daarom heet zy zo.

POLITIONELLE

Nu, Filida.

DARES.

Is net.

POLITIONELLE.

Wilt gy by haar dan?

DARES.

Neen, dat is een kwaâ Karonje.

POLITIONELLE.

Wat zegt gy van Clorind?

DARES.

Die heeft te smallen tronje.

POLITIONELLE.

Clorize?

DARES.

Is te kort.

POLITIONELLE.

Gruzeldus?

DARES.

Wat te lank.

POLITIONELLE.

Angelica?

DARES.

Is schoon, maar 't Varken gaat te mank.

POLITIONELLE.

No, Florentina?

DARES.

O! die heeft al vetter Pollen.

POLITIONELLE.

Zantippe?

DARES.

Wel die Heks loopt alle nachten krollen.

POLITIONELLE.

Wel is 'er dan niet een die Dares aan zou staan?

DARES.

Niet een, niet een, zeg ik, Vent, brui hier maar van daan.

POLITIONELLE.
En dan Cephalia?

DARES.
Ik vraag of gy wilt zwynen?

POLITIONELLE.
Nerine?

DARES.
Brui van hier.

POLITIONELLE.
Die zult gy ook niet krygen.

DARES.
Ik wil 'er geen van al, van hier, en maak u voort.

POLITIONELLE.
De Droes, ik weet 'er een.

DARES.
Zwyg, zeg ik.

POLITIONELLE.
Maar een woord.

DARES.
De Droeskop schen de Gek.

POLITIONELLE.
Een woord zal ik maar spreek.

DARES.
Wilt gy niet zwynen?

POLITIONELLE.
Neen.

DARES.
'k Zal u de beenen breeken,
Zo gy noch spreek.

POLITIONELLE.
Maar, 'k heb....

DARES.
Loop, loop, brui na de Hel.

POLITIONELLE.
Ik....

DARES.
'k Zal u zwynen doen heel kort, Politijon.

binnen.

POLITIONELLE.

Waar is hy daar na toe? ei, zie de Gekskap loopen,
Waar heenen? ik geloof dat hy gaat Uilen koopen.
Hy meend, geloof ik, dat dat volk al vaardig staat
Voor hem; loop, loop vry heen, wacht blaauwe scheenen,
Maat.

Dares komt met een schel aan 't oor van Politionelle raazen, dat by zyne ooren moet vast houden.

DARES.

Sta jy hier noch en klapt? ik zal je leeren zwynen.

POLITIONELLE.

Help! help! wat Droes is dat, ik zal je daar voor krygen....

Zevende tooneel.

THISBE, DARES, POLITIONELLE.

THISBE.

Wat's hier te raazen.

DARES.

Wel, het is Politjonel.

POLITIONELLE.

Dat liegt hy, ziet gy 't niet, 't is Dares met zyn schel.
Maar, 'k zal my wreken.

DARES.

Ja, ik zal my zelfs opsluiten,
Zo zul je door uw klap myne ooren niet doen tuiten.

Dares binnen.

POLITIONELLE.

Dat zult gy zien.

THISBE.

Wel hoe, wat is hier omgegaan?

POLITIONELLE.

Ik zou 't wel zeggen, maar....

THISBE.

Wat, maar?

POLITIONELLE.

'k Derf 't niet bestaan.

Gy zoud zo boos zyn.

THISBE.

Ei.

POLITIONELLE.

Ik derf het u niet zeggen.

THISBE.

Zeg op.

POLITIONELLE.

Zyn ooggen zoud gy op zyn kaaken leggen,
Dat ik u zeggen zou....

THISBE.

Politjonel, was is 't?

POLITIONELLE.

Dat ge alle nacht in 't bed.... 'k Denk dat je 't nou wel gist.

THISBE.

Wat Schelm is dat? daar zal....

POLITIONELLE.

Ai, laat my maar betyen.

THISBE.

Ik zal die schimp van hem niet ongewrooken lyen.
'k Zal hem daar voor een pots....

POLITIONELLE.

Men laat my slechts begaan,
En 't geen ik heb in 't zin zult gy aanstonds verstaan.
Ik heb myn tyd van doen, om Dares wat te kwellen,
Ik zal hem leeren aan myn ooren zo te schellen.

THISBE.

Ja, roskamt hem te deeg.

POLITIONELLE.

Ei, twyffel daar niet aan.

THISBE.

Kan ik u helpen?

POLITIONELLE.

Neen, laat my alleen begaan.

THISBE.

'k Beveel u dan myn wraak, ik ga Armida zoeken.

POLITIONELLE.

Ik ga na Dares, die my komst licht zal vervloeken.

Achtste tooneel.

DARES, POLITIONELLE in stukken over het Tooneel verstrooid.

DARES.

Hier ben ik nou weêrvry, en van die schelmsche Guit
 Ontslaagen, die my met zyn klap zo heeft gebruid;
 De Hondsvot hiel niet op, met aan myn oor te lellen,
 Daarom kwam ik ook aan aan zyn ooren vry wat schellen.
 Maar hoe! wat zal dit zyn? die zaaken staan niet wel.
 Wat leid hier? 't is, zo waar ik leef, Politjonel.
 Wel, arme Gek, wel hoe, hoe! leg je hier aan stukken?
 Wie heeft u zo geschend? och, had de kreupel krukken,
 En was hy weêr aan een, zo mogt hy heenen gaan.
 Maar, wie zal maaken dat hy weder op zal staan.

POLITIONELLE.

Laat my maar zorgen.

DARES.

Wel, wat of hier noch zal koomen?
 't Is Spook, 't is Tovery: waalk ik? of zie ik droomen?
 Wel hoe, Politionel! gy legt aan stukken, Maat.
 Hoe raakt gy weêr aan een?

POLITIONELLE, allengs weêr aan malkander koomende.

Daar toe weet ik wel raad.

DARES.

Zie daar, het schikt zich al. Ik zal uw beenen spalken.
 Maar, zeg my, komt gy door de schoorsteen of de balken?
 Het is geen wonder dat gy in myn kamer raakt,
 Als gy u zelfs, myn Vriend, in zo veel stukken maakt.
 Of val je ook uit de Lucht? dan wil ik je gelooven.

Politionelle ryst op, en vliegt kort daar op na boven.

Daar staat het, als een Mof. Hoe! vliegt gy weêr na boven?
 Waar heenen? ei! blyf hier; ô hy is veel te laf.
 Weg is hy. Maar, de Droes, daar komt hy weder af.

Politionelle komt van boven.

POLITIONELLE.

Wat zegt gy, Dares.

DARES.

O, myn Heer! 'k zeg niet met allen.

POLITIONELLE.

Verweer u tegen my.

DARES.

Daar zouden slaagen vallen.

POLITIONELLE.

Voorzeker ja.

DARES.

Hoor, laat ons vechten zonder slaan.

POLITIONELLE.

Ik wou wel eensjes zien hoe dat in 't werk zou gaan.

DARES.

Hoor toe.... ik weet het niet.

POLITIONELLE.

Wel aan dan, zonder vreezen,
Verweer u.

DARES.

'k Ben te vreên, terwyl het zo moet weezen.
Maar, 'k had veel liever dat wy 't vechten lieten staan.

POLITIONELLE.

Neen, neen, dat moet nu zyn.

DARES.

Maar, zonder styf te slaan.

Vechtende binnen.

Dans van Politionelles en Harlequins, en Einde van het Vierde Bedryf.

Vyfde bedryf.

Eerste tooneel.

Het Toneel verbeeld een Bloemhof. KARFL en HUBALDUS, staande by een HEREMYT, die aan Hubaldus een vergulde Roede geeft, en aan Karel een verzilverd Schild, hen wyzende Reinout en Armida, die in 't achterste van het Tooneel zyn.

HUBALDUS.

Wat zyn wy dankbaarheid aan onze Stuurvrouw schuldig?

Die met haar snelle Boot op Zee ons zo zorgvuldig
Gediend heeft, en gebragt in zulk een korten tyd,
Aan dit betoverd Land, Armida zelf ten spyt.

KAREL.

Wat heeft deez' vreemde plaats al dool en dwarrelwegen?

Wat zyn in dit gebouw al kameren gelegen?

Daar Argus waakende oog zelfs in verdwaalen zou;

Wat galleryen! wat vertrek heeft dit gebouw!

De alziende Zonne zelfs zou hier in licht verdoolen.

Wat vreemder weg is dat? wat diepe en donk're hoolen

Zyn wy niet door getreên! maar, Hemel! u zy lof,

Dat wy eens eind'lyk zyn gekoomen aan den Hof,

Daar ons voorzeid is, dat wy Reinout moeten zoeken.

Dit is dan deze plaats, die, door Armidaas vloeken,

En toveryen, tot een Lusthof is gemaakt.

En die de Helsche kolk heeft uit zyn keel gebraakt.

HUBALDUS.

Dit zal het huis zyn daar de twee verliefde wonen.

Wy moeten dankbaarheid aan onze Vriend betoonen,

Die 't aangewezen heeft. Zien wy waar Reinout mag

Verschuilen, zo 't Geval voordeelig dezen dag

Ons wou.... Ik hoor gerucht, laat ons by deze blad'ren

Wat schuilen, want my dunkt dat iemand ons komt nad'ren.

Tweede tooneel.

ARMIDA, REINOUT, KAREL, HUBALDUS.

REINOUT.

MYN Lief, ik kus uw hand.

ARMIDA.

Myn waarde Mingenoot,
Ik kus uw mond.

REINOUT.

Gy maakt my leevendig en dood.

KAREL.

‘Hier is hy....

HUBALDUS.

‘Jahy is 't.

KAREL.

‘Zou dit geen min verwekken?

HUBALDUS.

‘Het zou een harde rots tot weel'ge liefde trekken.

REINOUT.

Wat zwieren hier niet al verscheide Godlyk heên!
Hoe konstig heeft Natuur gemengeld onder een
Het wit, en 't inkarnaat? de lelien en roozen;
't Een als een vlok van sneeuw, het ander als het bloozen
Van purper of robyn, ô minnelyke mond!
Wat maakt gy in myn ziel een lieffelyke wond.
Myn Engel, ach! waarom keerd gy uw flonk'rende oogen,
Zo vol van helder licht en aangenaam vermoogen?
Leg vry die spiegel neêr uit uw albaste hand;
Uwe oogen zyn het glas waar door myn boezem brand.
Uw spiegel vat dat niet, het schitterend gewemel
Van uwe schoonheid, eischt een kristalyne hemel,
Daar zoud ge u zelve zien naar uw waardy te pryk.

ARMIDA.

Wat is men schuldig aan een tong zo redenryk?
Gy doet my honderdmaal, myn Lief, van schaamte bloozen.
Ontfang deez' Krans, myn ziel, van uitgekeurde roozen.

KAREL.

‘O snoode Krokodil, wat hart, hoe wreed en straf,
‘Werd niet zachtmoedig? wat kloekmoedigheid niet laf?

HUBALDUS.

‘Dat zyons niet en hoor.

KAREL.

‘Dat heeft geen nood.

HUBALDUS.

‘Het spreken
‘Kan ons niet helpen, neen, maar wel't voornemen breeken.

KAREL.

‘Zy recht haar op, 't is best te luist'ren na hun reên.

REINOUT.

Myn Engel, wel wat 's dit! laat gy my hier alleen?

ARMIDA.

Slechs maar een oogenblik, myn Lief, om zwaare zaaken.
Gy kund u onderwyl hier in den Hof vermaaken,
By Venus waterval, of kristalyne bron,
Of kund gints schuilen, voor het steeken van de zon,
In 't geurig lustpriëel. 'k Zal straks weêr by u koomen.

REINOUT.

Myn Lief, hoe dus?

ARMIDA.

Gy weet dat ik heb voorgenoomen
Te stookten dagelyks een smeekende offerhand,
Op dat de liefde, daar uw ziel en myne in brand,
Niet moog verwelken, maar van dag tot dag aangroeijen.
Geef my dan oorelof, 't word tyd, ik moet my spoeijen.
Vaar wel, met deze kus.

REINOUT.

Vaar wel, myn Engelin.

ARMIDA.

O oorzaak van myn vreugd!

REINOUT.

O oorzaak van myn min!

ARMIDA.

‘Ik ga, om in der yl myn toverkunst en boeken

‘Weêr op te slaan, daar ik, met hulp van dierb're vloeken,
 ‘De Hel bezweer, op dat hy, die myn ziel bemind,
 ‘Nooit uit den Hof geraake, en nimmer uitgang vind,
 ‘Maar my verpligt blyf tot het einde van myn leeven.

HUBALDUS.

‘O snoode Toveres! wat net zoekt gy te weeven?

KAREL.

‘Zy gaat.

HUBALDUS.

‘En hy staat stil en mymert.

KAREL.

‘Hy vertrekt.

HUBALDUS.

Kom, Karel, 't is hoog tyd, onze aanslag diend ontdekt.

Derde tooneel.

DARES, *alleen.*

'k BEn van Politionelle en van de Beer ontslaagen;
 En wat de keuken raakt, nou heb ik niet te klaagen,
 'k Eet zonder zorg of vrees, myn Buik tot boven vol.
 't Is hier Luilekkerland. In 't leger liep ik hol;
 Want, voor Jeruzalem was niet een beet te knappen.
 Hier ben ik vrolyk.

Vierde tooneel.

DARES, FILIDA, THISBE.

FILIDA.

JA, zo zou men u betrappen.

DARES.

Wat is 'er nu al weêr?

THISBE.

Ha, Schelm! vind ik jou hier?

FILIDA.

't Is goed dat ik u heb.

DARES.

Wat nou weêr voor getier?

THISBE.

Dat vraagt gy noch?

DARES.

Wel ja.

FILIDA.

Zo durft gy dat noch vraagen?

DARES.

Ik weet niet dat ik u ooit reden gaf tot klaagen.

FILIDA.

Uw schoenen weeten 't wel.

DARES.

Spreek dan myn schoenen aan.

FILIDA.

Dares wilweg gaan.

Waar heenen?

DARES.

'k Zoek myn Heer.

THISBE.

Ik zeg dat gy blyft staan.

Wat hebt gy flus gezeid?

DARES.

'k Zal hier van vuistlook droomen.

THISBE.

Hoe roert geu bakkes zo?

DARES.

'Och! wat zal hier van koomen.

THISBE.

Ontken het, hebt gy 't hart.

DARES.

Zo ik iets heb gedacht

Van u, 'k wil wel tot straf, dat gy lién deze nacht,
Hoe noode ik het ook doe, by my zult mogen slaapen.

THISBE.

By u?

FILIDA.

By u?

THISBE.

Een Beest.

FILIDA.

Een Aap van alle de Aapen.

THISBE.

Wat dat men hooren moet!

DARES.

Ei, hoor die snaater gaan,
Gelykt het u niet, het staat my noch minder aan.

THISBE.

Ei, zie die hangat eens. De een heeft een smalle tronje.

FILIDA.

En Filida is net, maar 't is een kwaâ karonje.
Clorize is veel te kort; Grizeldus wat te lank;
Angelika is schoon, maar gaat aan de een zy mank.
En wyst men hem een naald, Mejonker weet een draatje.

DARES.

Jy klapt, als een Parki, wel jemeni hoe praatje!
G'hebt een memory als de snedigste Olifant.
Ik weet daar niet meêr van, dat 's al uit myn verstand.

FILIDA.

Zo hebben wy 't voor u te beter dan onthouwen,
En daar voor zullen wy u voor die snats wat klouwen.

DARES.

Hoe! onder 't snotgat?

FILIDA.

Ja.

DARES.

Dat kan ik niet verstaan.

FILIDA.

Zo zult gy 't voelen, Schelm!

DARES.

Ik wed van neen.

THISBE.

Wel aan.

DARES.

Help! help! is dat gekrabt?

FILIDA.

Blyf staan.

DARES.

Ja, of ik zot was.
Het spyt me gruwelyk, dat dit nou juist myn lot was.

FILIDA.

Loop vry, wy zullen u wel vinden op zyn tyd.

THISBE, ziende Reinout, Karel en Hubaldus.

Wy zyn verraaden: ach! Armida! ha, wat spyt!

FILIDA.

Voort na Armida. Ach!

Vyfde tooneel.

REINOUT, KAREL, HUBALDUS.

KAREL.

O Prins! wiens heldendaaden
U dikwils hebben met lauwrieren overlaaden,
Myn Heer, ei, zie te rug, denk op verleede tyd,
En hoe hoognodig dat gy uit dit doolhof zyt.
Ga na Jeruzalem, dat kan uw glory geeven;
Een halve Waereld waegd voor deze Stad het leeven.
Leg hier niet meêr, myn Heer, in ledigheid versmoord,
Terwyl gy na 't gevlei der toveryen hoord,
Daar gy in de armen van Armida legt gebonden.
Heeft dan Bartholdus Kroost meêr eer en roem gevonden
In laffe liefde, die tot schande en oneer leid,
Dan in de vroomde deugd van 's Oorlogs dapperheid?
Wat doffe flaapdrank heeft verdorven en gevoelen,
't Geen eertyds plagt na eer, nu tracht na schand te doelen?
Op, op, gaan wy ten stryd: laat dit betoverd Land;
En zyn hier roozen, gints staan lauweren geplant,
Die reeds verlangen om uw haaren te bekranssen.
De Prinssen staan gereed, en al het heir der Franssen,
Om een eerwaarde kans te waagen op de Stad.
Ontwaak, en help met ons die kostelyke schat
En zege winnen, want u kracht zou ons ontbreken,
En spreekt gy niet?

REINOUT.

Ik kan van schaamte en schand niet spreken.
Weg, bloemen! weg, sieraad! terwyl ik u vertreê.
Weg, yd'le zotte waan. Kom, Helden, ik gaa meê.

KAREL.

Wat zal Armida, die, van dolle liefde aan 't blaaken,
Uw hart bekoorde....

REINOUT.

Ik Zal Armidaas min verzaaken.

HUBALDUS.

O mannelyken Held!

REINOUT.

Zy heeft myn vlugt verstaan,
En komt, van raazerny ontsteeken, herwaards aan.

Zesde tooneel.

ARMIDA, REINOUT, KAREL, HUBALDUS.

ARMIDA.

Hoe! Reinout, wat is dit? meend gy zo stil te plugten?
En my te stikken doen in traanen en in zuchten?
Dit was 't geen lang in uw ondankb're boezem zat.
My te verlaaten? ha! gy Wreede, kan een bad
Van traanen en van bloed, Trouwlooze! uw hart behaagen,
Zoo gaa, maar weet dat gy zult loopen in uw plaagen,
En in uwe ondergang. Hoe! meend gy dat gy zult
Vertrekken, zonder êerst te zien myn ongeduld?
'k Zal Hemel, Hel, en Aarde, en wateren, en donder,
En blik semvuur en vlam, van boven en van onder,
Bez weeren tot myn hulp, en tot uw ondergang.
Ga vry, Ondankb're, ga, myn tovery, en zang,
En vloeken, en myn konst, zal u uw vlugt beletten.
'k Zal berg, en rots, en klip in uwe wegen zetten,
Om u te stuiten; Schelm, 'k ga, en bereide uw graf.
Vrees voor een vreezelyke en ongehoorde straf.

binnen.

REINOUT.

Zy is vol raazerny en wanhoop reeds geweeken.

Zo zy haar wreken kan, gewis zy zal haar wreken,
En Leeuw, en Beer, en Draak op ons uitzenden, om
Te stuiten onze vlugt.

HUBALDUS.

Ei! vrees niet, Reinout, kom,
Deez' gulde roê kan al haar toeverkunst en krachten
Vermorz'len, laat ons gaan, wil na haar komst niet wachten,
Dit Schild en deze Roede is ons ter hand gesteld,
Om te vetmorzelen Armidaas snood geweld.
De kracht van deze Roê zal al haar wonderheden
En monsters sterven doen, en met de voet vertreeden;
Dies bidde ik dat wy gaan. Ik zal uw hulpzaam zyn.

REINOUT.

Ik ga met droefheid, om haar droefheid, smart en pyn.

Zevende tooneel.

DARES, *alleen.*

HElp! help! alarm! alarm! waar zal ik Reinout zoeken,
Men hoord hier in dit huis nu anders niet als vloeken;
't Is alles omgekeerd, en op een oogenblik;
Men hoord, in plaats van vreugde, afgryz'lykheid en schrik.
Men ziet het Aardryk niet dan wreede monsters braaken,
De wreede Wolf en Leeuw met opgespalkte kaaken,
Afgryz'lyk huilen; en Armida vloekt en raasd,
Terwyl haar adem gift van slange en adders blaast.
Zy zoekt door tovery de waereld te hervormen;
Al de elementen, en de winden, en de stormen
Rinkinken over hoop. Waar of ik Reinout vind?
Vlugt, want Armida is, gelyk een droes, ontzind.

Achtste tooneel.

REINOUT, KAREL, ARMIDA van binnen, HUBALDUS, DARES.

KAREL.

Hier leid de weg na toe: terwyl men ons zal wachten
Op strand.

HUBALDUS.

Gints wacht zy.

ARMIDA, van binnen.

Ach! wie komt myn arm verkrachten?

KAREL.

Verliezen wy geen tyd.

ARMIDA, van binnen.

O Hemel!

HUBALDUS.

Hoor, zy zucht.

't Is die bedroefde Vrouw Armida.

KAREL.

Reinout, vlugt.

Negende tooneel.

ARMIDA, Reinout weêrhoudende, REINOUT, KAREL, HUBALDUS, DARES.

ARMIDA.

NEen, Reinout, toef, en hoor Armida noch eens klaagen.
 Indien gy wilt myn ziel, die de uwe is, met uw draagen,
 Zo laat my de uwe in plaats, of voor myn lichchaam mee,
 Of geef aan alle bei de doodsteek op deez' steê.
 Ik bid nu niet, dat gy myn vlammen uit zult blussen;
 Maar toef zo lang slechts, dat ik u vaarwel mag kussen.
 Wat zeg ik, kussen? 'k ben die eer u niet meêr waard,
 Spaar voor een ander die, 'k heb my voor u gespaard.
 Verraader, die myn eer en liefde hebt genooten,
 Om wien ik Koningen en Prinsen heb verstooten,
 Die met eerbiedigheid my hebben aangebeên:
 Wat minnaars hebben om myn schoonheid niet gestreên?
 Die ik van zelfs u heb, Ondankbaare, opgedraagen.
 Indien ik u als lief niet langer kan behaagen,
 Zo voer my na uw Heir, gebruik my als slaavin,
 'k Zal schimp, en spot, en haat verdraagen om uw min:
 'k Zal u voor borstweêr in het krygsgevaar verstreken;
 Myn lichchaam, noch zo teêr, zal voor de nood u dekken
 Ik val voor u te voet, door zo veel vriend'lykheên,

Door zo veel zoet onthaal, door kracht van myn gebeên,
 Door zuchten die ik loos, door traanen, die myn oogen
 Verdrinken. Ach! bestraal myn droefheid met meêdoogen;
 Ik kuste eertyds uw mond, daar 'k nu uw voeten kus:
 Die eer is weg, helaas! ach! Reinout! Maar, hoedus,
 ‘Armida, heeft de min op u zo groot vermoogen?
 ‘En blyft die rots verhard, en word hy niet bewoogen
 ‘Door zo veel water daar myn oog hem meê bestormd?
 ‘Helaas! verlaaten Vrouw, was ik in steen hervormd.

REINOUT.

Mevrouw, de Hemel weet, en 'k neem die tot getuigen,
 Hoe dat ik voel myn ziel tot uw ontferming buigen,
 Hoe dat uw pyn my deerd, hoe dat uw leed my smart,
 En hoe uw klagten my en traanen gaan aan 't hart.
 Ik kan 't niet wederstaan, ik bid wil my verschoonen;
 De Hemel wil dit zo, 'k moet my gehoorzaam toonen.
 Ik moet, maar ach! met pyn, verlaaten uwe min;
 Beschuldig my toch niet van ontrouw, myn Vriendin,
 Myn hart blyft by u, schoon dat ik u moet verlaaten;
 't Is my onmoogelyk dat ik uw min zou haaten.
 Geloof my, schoone Ziel, ik zweer u by myn trouw,
 Dat ik, indien ik kost, u hier aanbidden zou.
 Nu bidde ik u, myn Lief, dat gy my houd onschuldig,
 En zyt in uw verdriet, als ik in 't myn geduldig;
 En blyft gy met veel pyn, ik scheid met meerder smart.
 Vaar wel, het lichchaam gaat, maar 'k laat u hier myn hart.

ARMIDA.

Vlugt vry waar dat gy vlugt, ik zal u moedig volgen.

HUBALDUS.

Mevrouw, ei! volg ons niet.

REINOUT.

Ei! maak hen niet verbolgen,
 Zy zouden lichtelyk u hind'ren.

ARMIDA.

Zo myn bloed
 Hen kan behaagen, kom vergiet het, koel uw moed;
 Maar laat my, om ons min, zo veel van u verwerven,

Dat ik, van uwe hand en zwaard gedood, moog sterven:
 Zo sterf ik heel vermoegd. Word my de dood ontzeid,
 Terwyl ik sterven wil? ô wreede onmensch'lykheid!

REINOUT.

Vaar wel, Mevrouw.

ARMIDA.

Gy gaat?

REINOUT.

Ik moet.

ARMIDA.

Wel, ga, Verraader,
 De moedige Barthold is nooit geweest uw vader,
 Noch vrouw Sophia heeft u nimmermeêr gebaard;
 Gy zyt, Ontmenschte Schelm, van eer en deugd ontaard.
 Ga, Snoode, myne schim, op 't allerwreedst verbolgen,
 Zal, waar gy gaat of staat, u als uw schaduw volgen,
 En wreken myne dood. Vervloekte, ga dan heen,
 Ik zal, door gruwelen, door sidd'rende gebeên,
 Dit Eiland morzelen.

Armida binnen.

Tiende tooneel.

REINOUT, KAREL, HUBALDUS, DARES.

REINOUT.

ZY is, vol haat, vertrokken.

KAREL.

Zie, hoe de Lukvrouw reeds van veer ons schynt te lokken,
 Kom gaan wy, 't is hoog tyd, wie weet wat deze Vrouw
 Armida noch verricht, zy is vol spyt en rouw;
 Dat ongenoegen zou haar alles licht doen waagen.

Het donderd en bliksemt, en 't word duister.

HUBALDUS.

Wat vreesselyk gedreun? wat dolle donderslaagen?
 Wat bliksem? wat getier? het Aardryk lyd geweld:
 De Zon word duister. Kom, verlaaten wy dit Veld.
 Haar snoode toverkunst zal deze plaats hervormen.

REINOUT.

Ik voel van buiten en van binnen duizend stormen.
Kom, Dares, volg ons.

DARES.

Heer, en denk niet, dat ik hier
Zal blyven, want men stookt hier al te heeten vier.
Neen, neen, alleenig, Heer, zou ik het hier niet stellen,
Men hakten hier myn vlees tot worst of frikkedellen;
Of wel, men zond men weêr Jolietjes aan myn gat,
En dit gelykt men niet, wel ja, wat lust me dat?
Ho, ho, zy gaan al sloop: hou aan, 'k moet by u weezen.
Daar gaat het spul weêr aan, och! ik begin te vreezen.

Het Landschap verdwynd: hier verschynd een Zee, onder bliksem en donder.

Elfde tooneel.

REINOUT, HUBALDUS, KAREL, LUKVROUW staat voor, DARES achter, in een Boot.

LUKVROUW.

Ei, vrees niet, Reinout, schoon men u verdelgen wil,
Armida woed vergeefs, ik maak haar gramschap stil,
En zal u op de Zee behoeden.

DARES.

Wil maar spoeijen,
Bestier gy maar van voore, ik zal van acht're roeijen.

REINOUT.

Vaar wel, gehoonde Vrouw, ik zweer dat geen geval
Uw liefde uit myne ziel of boezem rukken zal,
En dat ik niet en moest ik zou u niet verlaten.

LUKVROUW.

Vergeet die Snoode.

DARES.

Spoei maar weg, niet veel te praaten.

Twaaifde tooneel.

ARMIDA op haar wagen met draaken, het Toverboek en Roê in de hand, werpende de Liefde in Zee; POLINOS achter haar, met een toorts in de hand, in de lucht.

ARMIDA.

GEhaate Liefde, die myn boezem stak in brand,
 Leg daar, 'k ban u van my, myn raazende ingewand,
 En zal voortaan geen min, maar haat en wraak verzwelgen.
 Dat ik noch leewe is maar om Reinout te verdelgen.
 Hoe, Febus! straald gy noch, en ziet gy myn verdriet
 Noch onbewoogen aan? raakt u myn lyden niet?
 Zo zal ik met myn damp uw stralen overtrekken.
 Kom, dikke Duisternis, wil Febus glans bedekken.
 Gy, Polinos, ga, steek de lucht en zee brand

Het regend vuur.

Met uwe toorts, ik zal, door uwe hulp, het land
 Van 't hoog Jerusalem, in nieuwe vlam ontsteeken.
 'k Zal sterven, of die smaad op 't allerheevigst wreeken.

Armida vliegt weg.

POLINOS, wegvliegende.

Wel aan, ik volg u na, ik heb in 't schenden smaak.
 Schrik, Medevyanden, wraak, Palestyne, wraak!

Laatste tooneel.

KUPIDO, uit de Zee koomende.

HOe, Febus! duikt gy voor Armidaas toverdichten?
 Breekt door de neev'len heen, om 't Aardryk te verlichten,
 Die zy door haare damp verduisterd.

Het word helder weêr.

Zo, de Zon
 Verlicht het Aardryk weêr, de nacht kiest Phlegeton;
 De onsterffelyke Min kan in geen Zee versmooren,
 Door dien zyn Moeder zelfs is uit de Zee gebooren.
 Sterft liefde in de een, 'k ontsteek in and're weêr de min.
 Ik die in 't Water zonk, vlieg weêr ten Hemel in.

Dans van alle, en Einde van het Laatste Bedryf.